



ទស្សនាវដ្តី ជំពូកទី ១៧ ខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ



ឆ្នាំទី ២៦ ខែកុម្ភៈ លេខ ២

ព.ស. ២៥៧៦ - គ.ស. ១៩៥៤

KAMBUJASURIYA

Revue religieuse et littéraire éditée par l'Institut Bouddhique.

TABLE DES MATIÈRES

PARTIE RELIGIEUSE

- Attakatha *Brah Maha SAU-YOI* 83
- Histoire de Brah Angulimalat-
thera *M. BOU-PO* 92

PARTIE LITTÉRAIRE

- Education morale (suite) . . . *Vén. PEUNG-PAM* 103
- Histoire de SAMKOK (suite) . . *Oknha NOU-KAN* 116
- Nala et Damayanti . . (suite) *Mme SRIN-SARIS-YANN* 129
- Le Voyage extraordinaire de
Vasiobiyé *M. RAY-BUC* 135
- Le Souffle du désert (suite) . *M. PHENG-CHRIV* 147

NOTES ET CHRONIQUES

- Concours des Mœurs et Cou-
tumes *Commission des Mœurs et*
Coutumes 154

Prix d'abonnement annuel (comprenant 12 numéros): 200\$00

អត្ថកថា

ព្រះមហា សោវ័រ-យ័យ វិត្តឧណ្ណាលោម

និស្សិតសាលាបាលីដាន់ខ្ពស់

រៀបរៀង

និមោ តស្ស ភក្ខវិគោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

សូមនមស្សការចំពោះព្រះគតវន្តមុនីអរហតសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ
(ព្រមទាំងព្រះធម៌នឹងព្រះអរិយសង្ឃដោយសេចក្តីគោរព) ។

ឧកាសនេះ អាត្មាកាតសូមសំដែងធម្មកថាតាមព្រះពុទ្ធដីកាក្នុងគម្ពីរ
សំយុត្តនិកាយថា នត្តិ អត្តិសមី បើមី “សេចក្តីស្រឡាញ់អ្វីស្មើនឹង
ខ្លួនមិនមាន” ដើម្បីជាសណ្តាប់នៃពុទ្ធសាសនិកជន ដូចមានសេចក្តី
តទៅនេះ ៖

សម្តេចព្រះមហាមុនីបរមគ្រូទ្រង់សំដែងបញ្ជាក់អំពី “អត្តា” គឺខ្លួន
របស់មនុស្សក្នុងលោកថា “មនុស្សយើងគ្មានស្រឡាញ់អ្វីឲ្យប្រហែល
នឹងខ្លួន ឬជានិខ្លួនទេ” ។

ពាក្យថា “អត្តា” នេះ មានបទវិគ្រោះថា សុខទុក្ខំ អទុតិៈ
ខាទុតិៈ អត្តិ (ប្រែថា) សភាវៈដែលទំពារស៊ីខ្លួនខ្លួននឹងទុកឈ្មោះ
ថា “អត្តា” ។ អត្តានេះខ្លួនយើងប្រែថា ខ្លួន ហេតុដូច្នោះ ពាក្យថា

ខ្លួន មិនគិតដទៃឡើយ គឺចិត្តនេះឯង, ព្រោះចិត្តតែងជ្រកសំនំនៅក្នុង
 កាយ ហើយអាចគិតនូវការម្នាក់ផ្សេងៗ ដឹងថាស្រួល ឬមិនស្រួលបាន
 ចំណែកអវយវៈតូចធំមានដែនដីដើមហៅថា កាយ ឬរាងកាយ ;
 កាយហើយនឹងចិត្តទាំងពីរនេះ លុះតែអាស្រ័យគ្នានឹងគ្នាទើបអាចប្រព្រឹត្ត
 ទៅបាន ; ព្រោះហេតុនេះ គួរសន្និដ្ឋានថា “ ការប្រជុំព្រមដោយ
 កាយនឹងចិត្ត ហៅថា ខ្លួន ” ។

ធម្មតាមនុស្សក្នុងលោកតែងស្រឡាញ់កាយនឹងចិត្ត ដែលលោក
 សន្មតហៅថាខ្លួននេះឯង ជាអ្នកដទៃ ឬជាអ្វីៗត្រប់យ៉ាង, កុំចាំ
 បាច់និយាយដល់មនុស្សដែលមានរាងកាយល្អមាំមួននោះឡើយ ដោយ
 ហោចទៅ សូម្បីមនុស្សដែលមានរាងកាយពិការជាទម្ងន់ មានកើតយូង
 ឬខ្លាក៏ខ្លួនជាដើម ក៏នៅតែស្រឡាញ់ខ្លួនឯងជាអ្នកដទៃ ទោះបីស្វាមី
 ភរិយារងប្តូរកូនទៅ ឬទ្រព្យសម្បត្តិដែលមានដទៃ ដូចត្បូងពេជ្រ
 មានប្រាក់ជាដើម ដែលគេរាប់ថាជាទីស្រឡាញ់នោះ ក៏គង់តែមិន
 ស្រឡាញ់ស្មើនឹងខ្លួនដែរ ; អ្នកដែលស្រឡាញ់របស់ទាំងនោះ ហើយ
 ខំស្វែងរកដោយមិនគិតឡើយហត់ ក៏ព្រោះតែសេចក្តីស្រឡាញ់ខ្លួន
 ទើបបានស្វែងរកមកដើម្បីជាគ្រឿងជួយទំនុកបំរុងខ្លួននោះឯង, សេចក្តី
 នេះគួរជ្រាប ដូចមនុស្សក្នុងលោកទាំងមូលដែលនឹងធ្វើការងារអ្វីៗត្រប់
 យ៉ាង ក៏សុទ្ធតែប្រាថ្នាខ្លួនឯងជាមុន ហើយទើបបានធ្វើតាមសេចក្តីប៉ិនប៉ង

នោះ ឬតាមសេចក្តីយល់ឃើញ ថាត្រូវធ្វើយ៉ាងណាគ្រប់ៗគ្នាទាំងអស់
 ដូចកូនឈ្នួលដែលធ្វើការឲ្យគេ ក៏ព្រោះតែចង់បានថ្លៃឈ្នួល ពេទ្យដែល
 រក្សាពេទ្យគេ ក៏ព្រោះតែចង់បានកំណល់រង្វាន់ ឬអ្នកដែលធ្វើអ្វីមួយក៏
 ព្រោះតែប្រាថ្នាផលប្រយោជន៍គឺឲ្យសម្បត្តិនិយសបរិវារជាដើម ដើម្បី
 ទំនុកបំរុងខ្លួនជាមុន ហើយទើបទំនុកបំរុងអ្នកដទៃដែលនៅអាស្រ័យនឹង
 ខ្លួនជាខាងក្រោយ ។

សំដែងមកនេះ ដើម្បីបញ្ជាក់ឲ្យឃើញច្បាស់ថាធម្មតាមនុស្សក្នុង
 លោក តែងស្រឡាញ់ខ្លួនឯងជាងអ្នកដទៃ ។ ព្រោះហេតុនោះ បាន
 ជាព្រះសក្យមុនីជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ទេសនាថា និត្តិ អត្តសមី បេមិ
 “សេចក្តីស្រឡាញ់អ្វីស្មើនឹងខ្លួនមិនមានឡើយ” ។

មនុស្សទាំងពួងដែលធ្វើអ្វីៗដើម្បីផលប្រយោជន៍ណាមួយ ព្រោះតែ
 ស្រឡាញ់ខ្លួននោះក៏មែនពិតហើយ ប៉ុន្តែតាមធម្មតារបស់មនុស្សក្នុងលោក
 នេះ ច្រើនតែខ្វល់ខ្វាយក្នុងការងារដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់
 ភ្នែកឃើញ មិនសូវខ្វល់ខ្វាយប្រយោជន៍ក្នុងជាតិខាងមុខឲ្យច្រើនផងទេ ។

មានជនចំពូកខ្លះ មិនស្វែងរកគុណធម៌សេចក្តីល្អ សេចក្តីត្រូវជាក់
 ខ្លួន គឺមិនធ្វើទាន មិនរក្សាសីលជាដើមទេ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះអ្នកខ្លះថែម
 ទាំងបណ្តែតបណ្តោយឲ្យកាយ វាចា ចិត្តប្រព្រឹត្តលង់ទៅតាមអំណាចបាប
 អកុសលលាមកកាត្រក់ មានសេចក្តីលោភ សេចក្តីក្រាធុទ្រឹង នឹងសេចក្តី

វង្វេងកាន់ច្រឡំ ជាដើមទៀតផង ។ ជនបែបនេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
មានព្រះពុទ្ធជាដើម ឲ្យឈ្មោះថាជាមនុស្សអប់រំខ្លួន ធ្វើខ្លួនឲ្យដូចជាសិក្សា
សត្រូវដល់ខ្លួនឯងវិញ ។

ព្រោះហេតុនេះឯង សាធុជនទាំងឡាយដែលជាបណ្ឌិតប្រកប
ដោយប្រាជ្ញា កាលបើជាបច្ច្រាសថា ខ្លួនជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្លួនជាបំផុត
ហើយ គួរតែប្រញាប់ប្រញាល់កំចាត់បង់អកុសលធម៌ដ៏លាមកកាកក្រក់
ឲ្យឃ្លាតចេញឆ្ងាយចាកសន្តាន គួរកុំបណ្តោយឲ្យលន់ខ្លួនទៅតាមអំណាច
កិលេសធម៌ជាគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត គឺ លោភ ទោសៈ មោហៈ ឡើយ ។

ន័យមួយទៀត អ្នកដែលស្រឡាញ់ខ្លួន គួរតែប្រញាប់ស្វែងរក
ទីតាំង គឺបុណ្យកុសលមកដកដល់ទុកក្នុងខ្លួនឲ្យឆាប់ៗ ឲ្យទានជីវិត
នៅរស់ ព្រោះជីវិតរបស់មនុស្សនឹងសត្វទាំងឡាយ មិននៅថិតថេរ
យ៉ែនយូរប៉ុន្មានឡើយ មុខជានឹងដល់នូវសេចក្តីស្លាប់សាបសូន្យទៅយ៉ាង
ឆាប់រហ័ស បើជនណាមួយធ្វេសប្រហែស ឬយល់ខុសថា ខ្លួនមិនងាយ
នឹងស្លាប់ទេ ជននោះឯងក៏មុខជានឹងបណ្តែតបណ្តោយចិត្តឲ្យប្រពៃត្រូវ
ធ្វើតែអំពើបាបអកុសល ឥតរវល់នឹងអំពើបុណ្យ មានឲ្យទាននឹងរក្សា
សីលជាដើមឡើយ បើប្រសិនជាកំពុងតែធ្វេសប្រហែសដូច្នោះ ហើយ
ច្នួនជាប្រទះលើពេលដែលសេចក្តីស្លាប់ត្រូវមកដល់ ក្នុងមរណសម័យនោះ

ទោះបីមានចិត្តប្រាថ្នាចង់ធ្វើការកុសលក៏មិននាំយនឹងធ្វើបាន ព្រោះចិត្ត
មិនធ្លាប់ដួបប្រទះនឹងបុណ្យកុសលដល់ម្តងសោះ ។

ម្យ៉ាងទៀតសេចក្តីស្លាប់នេះ ជាកំពូលនៃសេចក្តីទុក្ខព្រួយយ៉ាងធំ
ព្រោះវេលាដែលទៀបនឹងស្លាប់នោះ តែងមានសេចក្តីលំបាកយ៉ាងខ្លាំងជា
មុនបំផុតហើយទើបស្លាប់ បើយ៉ាងដូច្នោះ អ្នកដែលធ្វើសប្បុរសធម៌
សាងសង្ស័យបុណ្យកុសលមានទានសីលការវិន័យជាដើម ទុកក្នុងចិត្តឲ្យបាន
ច្រើនអំពីបម្លាយឲ្យហើយទេ ធ្វើម្តេចនឹងអាចសាងសង្ស័យបុណ្យកុសល
ដែលមានសេចក្តីព្រួយដោយមរណៈមកគ្របសង្កត់នោះបាន ។ កាល
បើមិនមានអំពីបុណ្យកុសលណាមួយមកជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រក្នុងពេលនោះ
ហើយ មុខជាងងឹតខ្លាំងកំណើតដែលកើតជាមនុស្សនេះ អ្នកនោះឯង
រមែងបែរមុខឆ្ពោះទៅកាន់ចតុកបាយ គឺទៅកើតក្នុងនរក ឬប្រកាសជាដើម
កាលបើទៅកើតក្នុងអបាយនោះហើយ កម្រណាស់នឹងត្រឡប់មកកើត
ជាមនុស្សវិញបាន សមដូចព្រះពុទ្ធតាសិតថា បិក្ខុ សិកិលិដ្ឋៃ
ទុក្ខតិ បាណិក្ខិ ។ “កាលបើចិត្តសៅហ្មងហើយ ទុក្ខតិក៏រមែងកើត
ប្រាកដ” បើទុកជាមិនចង់បាន មិនចង់ទៅកើត ក៏គង់តែគេបមិនផុត
ជឿសរវង់តុំរួចដែរ ។ ព្រោះហេតុនេះហើយបានយើងទាំងឡាយ
គួរតែស្តាយកំណើតដែលកើតមកជាមនុស្សនេះឲ្យណាស់ ដ្បិតដែល

យើងបានមកកើតជាមនុស្សនេះមិនមែនដោយទេ សឹងបានដោយកម្រ

ក្រៃពេកណាស់ ដូចពុទ្ធភាសិតក្នុងគម្ពីរខុទ្ទកនិកាយថា:

កិប្បោ មនុស្សប្បដិលាភោ កិប្បំ មច្ចាន ជីវិតំ

កិប្បំ សទ្ធមស្សវិនំ កិប្បោ ពុទ្ធានមប្បាទោ

“ ភរិយាដែលត្រូវបមកកើតជាមនុស្ស ជាប់រស់ក្រ, ជីវិតការ
រស់នៅរបស់សត្វទាំងឡាយ ថាធម្មជាតិក្រ, ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស
ជាតិច្នកម្រ, ភរិយាកើតឡើងរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទាំងឡាយ ជា
របស់ក្រ” ។

ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយបានកើតមកជាមនុស្ស ហើយមាន
ជីវិតរស់នៅ ព្រមទាំងបានជួបប្រទះនឹងធម៌អាចិដែលជាពាក្យប្រដៅយ៉ាង
ពិសេសនេះថែមទៀត ក៏ប្រហែលគ្នានឹងបានទាន់ព្រះពុទ្ធដែរ បានឈ្មោះ
ថារួចអំពីសេចក្តីក្រទាំង ៤ យ៉ាងនោះហើយ គឺថាជាបុព្វលាភដ៏ប្រសើរ
បំផុតរបស់យើងទាំងឡាយ គួរតែខំប្រឹងធ្វើបុណ្យ មានឲ្យទាន រក្សាសីល
ចម្រើនការវិនា ព្រមទាំងរៀនសូត្រធម៌អាចិឲ្យចេះចាំស្ងាត់ជាដើម យ៉ាង
ប្រញាប់គ្រាន់នឹងបានជាទីពឹងពំនាក់ក្នុងជាតិទេវនឹងជាតិខាងមុខទៅ គួរ
កុំបរិណេតបណ្តាយឲ្យខូចជាតិករណីត ដែលកើតមកជាមនុស្សនេះ
ឡើយ ។ ធម្មតាបុគ្គលដែលបានទូក ឬសំពៅនឹងរទេះមកហើយ មិន
គួរនឹងទុកយាននេះឲ្យពុកផ្សាយរលួយខូចចោលទេ ។ គួរតែប្រញាប់ផ្ទុក

ទំនិញហើយចេញទៅជួញឲ្យមានកំរៃ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា
មានគួរនាដូចយើងទាំងឡាយ ដែលបានមកចាប់កំណើតជាមនុស្សហើយ
មិនគួរបណ្តោយឲ្យរាងកាយ ចាស់ឈឺស្លាប់ខូចទៅទេៗ គួរតែប្រញាប់
ធ្វើបុណ្យកុសល ដើម្បីយករបស់ចំណេញ គឺសេចក្តីសុខក្នុងជាតិនេះ
នឹងជាតិខាងមុខដោយឆាប់រហ័ស ។

ម្យ៉ាងទៀត សាធុជនណាដែលបានកសាងសន្សំបុណ្យកុសល
មានឲ្យទានរក្សាសីល ៥ សីល ៨ ជាដើម សាធុជននោះទើបឈ្មោះថាជា
មនុស្សស្រឡាញ់ខ្លួន ហើយដុសខាត់សំអាតខ្លួនឲ្យស្អាត; សេចក្តីនេះដូច
ពុទ្ធកាសិក ក្នុងគម្ពីរខុទ្ទកនិកាយថា:

អត្តានិព្វោ បិយំ ជិន្ហា រក្ខេយ្យំ នំ សុរកិច្ចិ
តិណ្ឌមញ្ញាវិ យាមិ បដិជិក្ខេយ្យំ បណ្ឌិតោ

“ បើបណ្ឌិតដឹងខ្លួនថាខ្លួនជាទីស្រឡាញ់ គួររក្សាខ្លួននោះឲ្យល្អ
ក្នុងថែទាំសំអាតខ្លួនក្នុងវ័យទាំង ៣ វ័យណាមួយឲ្យបាន ” ។

ឯវិធីនឹងថែទាំរក្សាខ្លួន ឬនឹងដុសខាត់ស្អាតស្អាងខ្លួនឲ្យស្អាតនោះ
ដូចសេចក្តីអធិប្បាយតទៅនេះ ។

បើជាគ្រហស្ថគួរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ មានឲ្យទានរក្សាសីល ៥
សីល ៨ ជាដើម តាមសមត្ថភាពនឹងកម្លាំងរបស់ខ្លួន, បើជាបព្វជិតគួរខ្វល់
ខ្វាយធ្វើវត្តប្រតិបត្តិគូប-ធំ ឬខ្វាយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការរៀនសូត្រធម៌វិន័យ

ឲ្យចេះចាំស្នាក់ ហើយប្រព្រឹត្តឲ្យត្រឹមត្រូវ ។ ធ្វើយ៉ាងនេះទើបហៅថា
 ថែរក្សាខ្លួន ព្រមទាំងស្ថិតស្ថានឲ្យស្អាតល្អដោយពិត ; បើប្រសិនជា
 គ្រហស្ថមិនអាចធ្វើការកុសលក្នុងរវាងបឋមវ័យឲ្យសព្វគ្រប់បាន ព្រោះ
 មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយក្នុងការងារ, លុះចូលក្នុងមជ្ឈមវ័យគួរកុំប្រហែស
 ធ្វេសឡើយ គួរខំប្រឹងធ្វើឲ្យបាន ; បើប្រសិនជាក្នុងរវាងមជ្ឈមវ័យរវល់
 ដោយកិច្ចការរបរចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួននឹងកូនចៅ មិនអាចនឹងធ្វើការកុសលបាន
 ទេ លុះចូលដល់រវាងបច្ច័មវ័យ គួរប្រឹងជំនះចិត្តធ្វើឲ្យខាងវិតបានកុំឲ្យ
 ខាន, យ៉ាងនេះទើបហៅថាស្រឡាញ់ខ្លួនហើយបីបាច់រក្សាខ្លួនសំអាត
 ខ្លួន, បើមិនធ្វើការកុសលគ្រប់វ័យទាំងអស់ មិនហៅថាស្រឡាញ់
 ខ្លួនឡើយ ត្រឡប់បានឈ្មោះថាស្អប់ខ្លួន ធ្វើខ្លួនឲ្យសូន្យចាក
 ប្រយោជន៍វិញ ។

ឯចំណែកខាងបព្វជិត បើក្នុងបឋមវ័យរវល់នឹងរៀនសូត្រធម៌អាច
 ឬធ្វើជាអាចារ្យបង្រៀនសិស្សគណ ឬក៏រវល់នឹងធ្វើវត្តកុច-ងំ មានការ
 បំរើទេវបណ្ណាម្នាក់ៗជាដើម ហើយធ្វេសប្រហែសមិនបានធ្វើសមណ-
 ធម៌, លុះដល់ចូលក្នុងរវាងមជ្ឈមវ័យគួរកុំប្រហែសឡើយ គួរខំចំរើន
 សមណធម៌ឲ្យបាន, បើប្រសិនជាក្នុងរវាងមជ្ឈមវ័យរវល់រៀនបាលី នឹង
 អដ្ឋកថា ឬរវល់នឹងវិនិច្ឆ័យកាត់សេចក្តីសុត្រឲ្យគេ ឬក៏រវល់នឹងដោះ
 សារអាចប្រស្នា ហើយក៏ធ្វេសប្រហែសទៅខ្លះ លុះចូលដល់បច្ច័មវ័យ

គួរឲ្យធ្វើសមណធម៌កុំឱ្យខាន បើបានធ្វើទើបឈ្មោះថា ស្រឡាញ់ខ្លួន
រក្សាខ្លួន សំអាតខ្លួនឱ្យស្អាតល្អ ។

អាត្មាកាតសំដែងធម៌ទេសនាមកនេះ សមគួរដល់កាលវេលានឹង
បញ្ចប់តែប៉ុណ្ណោះ ។ សូមជូនពរដល់ពុទ្ធបរិសទ៍ សូមឱ្យបានប្រកប
ដោយ ឥដ្ឋមន្ត្រីជាដល់វិបុលសុខគ្រប់ប្រការ! ។

ទុក្ខប្បត្តា ឬ និទុក្ខា ភយប្បត្តា ឬ និព្វាយ
សោកប្បត្តា ឬ និស្សោកា ហោន្ត សព្វេបិ បាណិសោ
សត្វទាំងឡាយទាំងពួងដែលមានសេចក្តីទុក្ខ សូមឱ្យបាត់សេចក្តី
ទុក្ខទៅ! ដែលមានភ័យ សូមឱ្យបាត់ភ័យទៅ! ដែលមានសេចក្តីសោក
សូមឱ្យបាត់សេចក្តីសោកទៅ!

រតនត្ថយតេជេនំ កម្លោជិរជ្ជិវាសិសោ
វិធីវី វិវិទ្ធិវី បប្បោន្តិ សន្តិភារិញ្ច ឆាញាហិ
ដោយគេដោះស្រាយនៃព្រះនគ្រយំ គឺព្រះពុទ្ធព្រះធម៌ព្រះសង្ឃ សូមឱ្យ
ប្រជាជនទាំងឡាយអ្នកនៅក្នុងកម្ពុជរដ្ឋ បានលូតលាស់ចំរើននឹងសន្តិភាព
កុំបីយូរតូចរហូតទៅជាប្រការដទៃឡើយ! ។

រឿងព្រះអង្គលីមាលត្តរ

កងសុត្តនបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ឌិត្តសកៈ

យុនបណ្ឌិតវិញ្ញាណបិប្ផិ

ក្រសួងពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យដ្ឋានកម្រៃប (១)

សម័យនោះឯង កងដែលព្រះបាទបសេនទិកោសល មានចោរម្នាក់
 ឈ្មោះអង្គលីមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស្មុំកងការ
 បៀតបៀននឹងការសម្លាប់ ឥតមានស្មោះត្រង់ណាមួយស្រដៀងសត្វមាន
 ជីវិតឡើយ ។ ចោរនោះតែងធ្វើស្រុកនិគមជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុក
 និគមជនបទ តែងសម្លាប់ពួកមនុស្សហើយកាតយកម្រាមដៃមកធ្វើជា
 កម្រងពាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចចូលទៅទ្រង់
 បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថីក្នុងវេលាព្រឹក លុះថ្ងៃរសៀល ព្រះអង្គស្តេច
 ទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយសំដៅទៅត្រង់ទីដែលអង្គលីមាលចោរនៅ (តែមួយ
 ព្រះអង្គឯង) ។ ពួកអ្នកឃ្នាលគោ អ្នកឃ្នាលបសុសត្វ អ្នកក្រវាស់ និង
 អ្នកដើរផ្លូវ បានឃើញព្រះដ៏មានបុណ្យកំពុងស្តេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយសំដៅ
 ទៅត្រង់ទីដែលអង្គលីមាលចោរនៅ គឺក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសមណៈ
 សូមព្រះអង្គកុំមិនទៅតាមផ្លូវនោះឡើយ ដ្បិតផ្លូវនេះមានចោរឈ្មោះ

១ មិនបានប្រែតាមប្រយោគបាលីទេ ប្រែច្រូតកាត់យកសេចក្តីខ្លីដើម្បីឲ្យងាយស្តាប់ ។
 ដោយអាងច្បាប់ព្រះត្រៃបិដកប្រែ ភាគទី ២៤ ។

អង្គលិមាល ជាមនុស្សកាច តែងសម្លាប់តួកមនុស្ស ហើយកាត់យក
ព្រាមដែលមកធ្វើជាកម្រងពាក់ ។ កាលបើតួកមនុស្សក្រាបទូលយាងនេះ
ពីរបីជង ព្រះដ៏មានបុណ្យក៏ទ្រង់ស្ងៀម ទ្រង់ចេះតែស្តេចទៅ ។

ឯអង្គលិមាលចោរ បានឃើញព្រះដ៏មានបុណ្យកំពុងតែស្តេចមក
អំពីចម្ងាយ ក៏ត្រិះរិះថា យំអើ អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកណាស់
ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរ
ជាតួក ។ មកតាមផ្លូវនេះ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់ខ្សែសេចក្តីវិនាសក្នុង
កណ្តាប់ដៃរបស់អញ (ទាំងអស់) ចុះសមណៈនេះ តែម្នាក់ឯង ឥតមាន
គ្នាសោះ មើបក៏ហ៊ានដើរមក ហាក់ដូចជាមិនកោតញញើតឡើយ
បើដូច្នោះ អញនឹងសម្លាប់សមណៈនេះ ឲ្យក្បែរជីវិត ។ ត្រាទោះ

អង្គលិមាលចោរក៏ចាប់ដាវនឹងខែល សៀតធ្នូនឹងបំពង់ព្រួញដេញព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគជាប់តាមពីក្រោយ ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យ ទ្រង់សំដែង
ប្លន្ទធ្វើឲ្យអង្គលិមាលចោរដែលរត់ពេញទំហឹងហើយ មិនឲ្យរត់តាមទាន់
ព្រះអង្គដែលស្តេចតាមដំណើរប្រក្រតីបាន ។ អង្គលិមាលចោរគិតថា
យំអើ អស្ចារ្យណាស់ យំអើ ចំឡែកណាស់ ព្រោះកាលពីមុនៗមក
អញស្តុះដេញចាប់ដីកំពុងបោលក៏បាន ស្តុះដេញចាប់សេះកំពុងដោយ
ក៏បាន ស្តុះដេញចាប់ថ្មកំពុងល្បឿនក៏បាន ស្តុះដេញម្រឹកកំពុងបោល
ក៏បាន ចំឡែកតែម្តងនេះ ហេតុអ្វី បានជាអញរត់ពេញទំហឹងហើយ

ក៏នៅតែមិនទាន់សមណៈនេះ ដែលដើរតាមដំណើរប្រក្រតីដូច្នោះ ។
 អង្គលីមាលចោរឈប់ឈរស្ងៀម វិស្រកយាត់ព្រះដ៏មានបុណ្យថា ឈប់
 សិនសមណៈ ឈប់សិនសមណៈ ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យត្រាស់តបថា
 នៃអង្គលីមាល តថាគតឈប់ហើយ អ្នកឯងចូរឈប់ដែរទៅ ។

គ្រានោះ អង្គលីមាលចោរគិតថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រធ្លាប់
 និយាយតែពាក្យពិត ប្តេជ្ញាតែពាក្យពិត ចំឡែកតែសមណៈនេះ កំពុង
 ដើរទេ ម្តេចឡើយក៏និយាយថា នៃអង្គលីមាល តថាគតឈប់ហើយ
 អ្នកចូរឈប់ដែរទៅ បើដូច្នោះ អញត្រូវសួរសមណៈនេះមើល ។
 លំដាប់នោះ អង្គលីមាលចោរក៏ពោលនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា :

នៃសមណៈ លោកកំពុងដើរសោះទេ ត្រឡប់ជានិយាយថា
 តថាគតឈប់ហើយ ថែមទាំងថាឲ្យអញដែលឈប់ហើយថា អ្នកឯងទេ
 មិនទាន់ឈប់ ដូច្នោះវិញ នៃសមណៈ អញសូមសួរដំណើរនឹងលោក
 លោកដែលឈប់ហើយ តើដូចម្តេច អញដែលមិនទាន់ឈប់ តើដូច
 ម្តេច ។ ព្រះអង្គតបថា នៃអង្គលីមាល តថាគតបានឈ្លោះថាឈប់ហើយ
 (នោះ) ព្រោះដាក់ចុះខ្សែគ្រឿងវាយដំបំពោះពួកសត្វ ទាំងអស់សព្វៗ
 កាល ឯអ្នកឯងជាអ្នកមិនសង្រួមក្នុងពួកសត្វ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកឯង
 ឈ្លោះថាជាអ្នកមិនឈប់ ។ អង្គលីមាលចោរតបថា “នៃសមណៈ
 លោកវិស្វធរកន្ទវគុណដ៏ធំ ជាអ្នកដែលទៅតាំងនឹងមនុស្សតែងបូជា លោក

មកកាន់មហានិទ្ទេស (ដើម្បីសង្គ្រោះ) ដល់ខ្ញុំអស់កាលយូរហើយ ខ្ញុំខ្ញុំ
នឹងប្រព្រឹត្តតាមនឹងលះបង់ខ្ញុំបាបចោលចេញ ព្រោះបានស្តាប់ខ្ញុំគាថា
របស់ព្រះអង្គដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ថាដូច្នោះហើយ ក៏គ្រវែងជាវនឹង
អាវុធចោលទៅក្នុងត្រពាំង ក្នុងជ្រោះ ក្នុងរណៅ ហើយថ្វាយបង្គំ
ព្រះបាទនៃព្រះសុគត ហើយសូមផ្លូវនឹងព្រះអង្គក្នុងទីនោះឯង ។
ចំណែកព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានត្រាស់ហៅអង្គលិមាលចោរនោះថា អ្នកចូរមក
ជាភិក្ខុចុះដូច្នោះ ។ ក្នុងគ្រានោះ ភិក្ខុភាវី ក៏កើតមានដល់អង្គលិមាលចោរ
នោះ ។ ព្រះកត្តនៃមុនីទ្រង់យកអង្គលិមាលភិក្ខុជាបច្ឆាសមណៈ ស្តេច
ធ្វើតុដំណើរសំដៅទៅក្រុងសាវត្ថី ព្រះអង្គទៅគង់នៅជេតវនាម
របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គាប់ចូនសម័យនោះ ពួក
មហាជនកំពុងតែប្រជុំគ្នាទៀបទ្វារ ខាងក្នុងបុររបស់ព្រះបាទបសេនទិកោ
សល ស្រែកហោតឹកកងថា បតីត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត ក្នុងដែនរបស់ព្រះ
អង្គមានចោរម្នាក់ ឈ្មោះអង្គលិមាល ជាមនុស្សកាច តែងសម្លាប់ពួក
មនុស្ស ហើយកាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ សូមព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត
កំចាត់អង្គលិមាលចោរនោះចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិ
កោសលស្តេចចេញអំពីក្រុងសាវត្ថី ដោយអស្សយាន ចំនួន ៥០០
ស្តេចចូលទៅកាន់អាវុធាវុធ បរយានទៅទល់ត្រឹមទីដែលឈប់យាន
ហើយក៏ស្តេចចុះអំពីយាន ស្តេចទៅតែព្រះបាទទទេ ចូលសំដៅទៅរក

ព្រះដ៏មានបុណ្យ ដល់ហើយក្រាបថ្វាយបង្គំគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះ
 ដ៏មានបុណ្យទ្រង់ត្រាស់សួរថា បតីត្រមហារាជ ទំនងជាមហាបតីត្រ
 ខ្យល់នឹងព្រះបាទមគធសេនិយតិម្ពិសារ ឬខ្យល់នឹងស្តេចលិច្ឆរី អ្នកក្រង
 វេសាលី ឬក៏ខ្យល់នឹងពួកស្តេច ដែលជាបច្ចាមិត្រឯទៀតឬអ្វី ។ ព្រះ
 បាទមសេនទិកោសលក្រាបបង្គំទូលថា បតីត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនទឹងនឹងស្តេចឯណាទេ ក្នុងដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មានចោរម្នាក់ឈ្មោះ
 អង្គលិមាល ជាមនុស្សកាចណាស់ ។ ល ។ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងកំចាត់
 អង្គលិមាលចោរនោះចេញ ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យត្រាស់ថា បតីត្រមហារាជ
 ចុះបើមហាបតីត្រត្រឡប់ជាឃើញ អង្គលិមាលការសក់ពុកមាត់នឹងពុក
 ចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្ទះសិរិញ
 តើមហាបតីត្រត្រូវធ្វើអង្គលិមាលនោះដូចម្តេចទៅ ។ ព្រះបាទមសេនទិ
 កោសលក្រាបបង្គំទូលថា បតីត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីថ្វាយបង្គំ
 ឬក្រោកទៅទទួល និងន្តងោយភាសនៈឬទំនុកបម្រុងនូវអង្គលិមាលនោះ
 ដោយចីរវបិណ្ណបាតសេនាសនៈ ប្តាំរក្សារោគ នឹងបរិក្ខារទាំងឡាយ
 ឬនឹងចាត់ចែងនូវការរក្សាសេចក្តីការពារ នឹងការគ្រប់គ្រង ប្រកប
 ដោយធម៌ ដល់អង្គលិមាលនោះ ។

ចូរដំរើលានោះឯង អង្គលិមាលភិក្ខុ កំពុងអង្គុយដ៏ត្រង់ព្រះដ៏មាន
 បុណ្យ។ លើកព្រះហស្តខាងស្តាំចង្អុលបង្ហាញ ព្រះបាទមសេនទិកោសល

ថា បតិទ្រមហារាជ ⁺ ⁺ ខ្លះហ្នឹងអង្គលិមាល ។ លំដាប់នោះព្រះបាទបសេនទិ-
 កោសលក៏មានសេចក្តីភ័យភិត ភក់ស្លុត ព្រីរោម ព្រីស្បែកឡើងមួយ
 រំពេច ។ ព្រះដ៏មាបុណ្យជ្រាបច្បាស់ថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល
 ទ្រង់ភ័យញ័រចំប្រប់ព្រីរោមដូច្នោះហើយ ក៏ត្រាស់ថា បតិទ្រមហារាជ
 សូមមហាបតិទ្រកុំភ័យឡើយ ភ័យអំពីសំណាក់អង្គលិមាលនេះ មិន
 មានដល់មហាបតិទ្រទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល
 បាត់ភ័យភក់ស្លុត ក៏ចូលទៅជិតអង្គលិមាលភិក្ខុ ហើយមានព្រះឡាវរស្ស
 ថាបតិទ្រលោកដ៏ចំរើន លោកម្ចាស់ឈ្មោះអង្គលិមាលឬ ។ អង្គលិមាល
 ភិក្ខុថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ ។ - ចុះបិតាមាតាលោកម្ចាស់គោត្រីអ្វី ។
 - បិតាអាត្មាភាពជាគគ្គគោត្រ មាតាអាត្មាភាពជាមន្ទានីគោត្រ ។
 - បតិទ្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់គគ្គគោត្រ មន្ទានីបុត្រ
 អភិរម្យចុះ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងទំនុកបម្រុងដោយច្រើន បិណ្ឌបាត - សេនា
 សន្ទ ប្តីរក្សារោគ នឹងបរិក្ខារទាំងឡាយ ដល់លោកម្ចាស់គគ្គគោត្រ
 មន្ទានីបុត្រ ។ សម័យនោះ អង្គលិមាលភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តទៅតែក្នុងព្រៃ
 ប្រព្រឹត្តតែបិណ្ឌបាត ប្រើប្រាស់តែសំពត់បំសុក្ខល ប្រើប្រាស់តែ
 ចំរើ ។ បានជាកាលនោះ អង្គលិមាលភិក្ខុថ្វាយព្រះពរថា
 ពុំបាច់ទេមហារាជ អាត្មាភាពមានតែចំរើគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលក្រាបទូលព្រះដ៏មានបុណ្យ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ ចម្រើនណាស់ ព្រោះថា
 ព្រះអង្គអាចទូន្មានបុរសដែលគេទូន្មានមិនបាន អាចរម្ងាប់បុរសដែលគេ
 រម្ងាប់មិនបាន អាចរំលត់ពុកត្បូតនៃបុរសដែលគេរំលត់មិនបាន បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងទូន្មាននូវបុរសឯណា ដោយ
 អាជ្ញាក្តី ដោយគ្រឿងសស្រ្តាវុធក្តី ព្រះដ៏មានព្រះភាគអាចទូន្មានបុរស
 នោះបានដោយមិនបាច់មានអាជ្ញា ដោយមិនបាច់មានគ្រឿងសស្រ្តាវុធក្តី
 ក៏ឡើយនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមថ្វាយបង្គំលាទៅវិញ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ច
 ការច្រើន មានការរល់ច្រើន ។

លំដាប់នោះ អង្គលិមាលភិក្ខុចូលទៅចំណុចក្នុងក្រុងសាវត្តី នៅ
 វេលាបុព្វហ្លួសម័យ ទៅតាមលំដាប់ច្រក បានជួបនឹងស្រ្តីម្នាក់ឈ្មោះ
 សំរាលកូន លុះលោកឃើញហើយក៏គិតថា អើហ្នា ពួកសត្វលំបាក
 ណាស់ ។ ដល់ពេលរសៀល អង្គលិមាលភិក្ខុចូលទៅតាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគក្រាបទូលព្រះដ៏ណែវស្រ្តីឈ្មោះសំរាលកូននោះគ្រប់ប្រការ ។
 ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ម្ចាស់អង្គលិមាល បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូលទៅរក
 ស្រ្តីនោះហើយនិយាយថា នៃនាង តាំងពីអាត្មាកើតមកមិនដែលក្លែង
 ថ្លាចង្អុលជីវិតសត្វឡើយ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរិស្នស្តីកើតមាន
 ដល់នាង សូមសិរិស្នស្តីកើតមានដល់គភី ។ អង្គលិមាលភិក្ខុចូលថា ខ្ញុំ

ព្រះអង្គនឹងត្រូវសម្បជានមុសាវាទមិនខាន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានក្លែងផ្តាច់
 ផ្តល់ជីវិតសត្វជាច្រើនណាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា បើដូច្នោះ អ្នកចូរ
 និយាយនឹងស្រីនោះថា នែនាង តាំងពីអាត្មាកើតហើយក្នុងអរិយជាតិ
 គឺបានជាអរិយបុគ្គល មិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តល់ជីវិតសត្វឡើយ ដោយពាក្យ
 សច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តីកើតមានដល់នាង សូមសិរីសួស្តីកើតមាន
 ដល់គភី ។ អង្គលិមាលភិក្ខុចូលទៅនិយាយនឹងស្រីនោះ តាមព្រះពុទ្ធ
 ដីកា សិរីសួស្តីក៏បានកើតដល់ស្រីនោះនឹងដល់គភី គឺសម្រាលកូន
 រួចក្លាម ឥតលំបាកឡើយ ។

លំដាប់នោះ អង្គលិមាលភិក្ខុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ដោះខ្លួនចេញចាក
 ពួក ឥតមានសេចក្តីធ្វេសប្រហែស មានព្យាយាមដុតនូវកំលេសប្រថុយ
 លះបង់នូវអត្តភាព មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្តផល
 ដល់វេលាបុព្វណ្ណសម័យ លោកនិមន្តទៅចំណុះបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។
 មានមនុស្សដទៃយកដុំដីខ្លះ ដម្បងខ្លះ ក្រសខ្លះ គ្រវែងចោលទៅលើកាយ
 ព្រះអង្គលិមាល ។ ត្រូវរួសបែកព្រះកេសហូរឈាម បែកបាត្រ វេហក
 សង្ឃដី លោកក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដីមានបុណ្យ ។ ត្រាស់ទូន្មានថា
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកខំអត់ប្រាំទៅ អ្នកគួរនឹងឆេះក្នុងទរកជាច្រើនឆ្នាំ
 រាប់រយឆ្នាំ ដោយវិបាកនៃកម្មឯណា អ្នកបានទំទួលរងវិបាកនៃកម្ម
 នោះក្នុងចម្បងនេះ (តែប៉ុណ្ណោះទេ) ។

វេលានោះ អនិលមាលកិក្ខុ ទៅនៅក្នុងទិវហោស្ថានពួនសម្បុរក
ម្នាក់ឯង សោយនូវវិមុត្តិសុខ ទើបបន្លឺនូវទុទានក្នុងវេលានោះថា :

“បុគ្គលឯណាធ្វើសប្រហែសក្នុងកាលមុន តែដល់កាលជាខាងក្រោយ
មកបុគ្គលនោះមិនធ្វើសប្រហែសវិញ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ញ៉ាំងលោក^(១)
នេះឲ្យភ្នំច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទផុតស្រឡះចាកពពក បាបកម្មដែលបុគ្គល
ឯណាធ្វើហើយ តែបុគ្គលនោះត្រឡប់ជាបិទបាំងបាទ គឺមិនសោយផល
កម្មវិញ ដោយសារកុសលគឺមគ្គ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ញ៉ាំងលោកនេះ
ឲ្យភ្នំច្បាស់ដូចព្រះចន្ទផុតស្រឡះចាកពពក ក៏ក្នុងណា ជាកំឡោះនៅ
ឡើយ ប្រកបព្យាយាមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏ក្នុងនោះឯងឈ្មោះថា ញ៉ាំង
លោកនេះឲ្យភ្នំច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទផុតស្រឡះចាកពពក ។

សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវស្តាប់នូវធម្មកថារបស់ខ្ញុំ សូមពួកមនុស្ស
ជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ ប្រកបព្យាយាមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ពួកសប្បុរស
ឯណា តែងដឹកនាំមនុស្សឲ្យរៀនធម៌ សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ
សេពគប់នូវពួកសប្បុរសទាំងនោះចុះ សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំស្តាប់
ធម៌ដ៏ជាទីផ្សរផងដល់ខ្លួន ទាំងជាទីសរសើរនូវការបិទខ្លាំងគឺមេត្តាតាមកាល
ដ៏សមគួរផង សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ បំពេញនូវធម៌នោះផង

១ ពាក្យថា លោក ក្នុងនេះ សំដៅយកទុន ធាតុ អាយតនៈរបស់ឯង ។
អន្តិកថា ។

មនុស្សឯណា ជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ សូមសត្រូវនោះកុំបៀតបៀនខ្ញុំ ទាំងកុំ
បៀតបៀននូវបុគ្គលដទៃណា មួយឡើយ សូមឲ្យដល់នូវសេចក្តីសុខ
គឺព្រះនិព្វាន ចូររក្សានូវមនុស្សដែលប្រកបដោយតណ្ហា នឹងមនុស្ស
ដែលមិនមានតណ្ហា ។

ពួកអ្នកបង្ហូរទឹកវែមនិងបង្ហូរទឹក (តាមប្រឡាយទឹក) ពួកអ្នកធ្វើកូន
សរវែមនិងពត់កូនសរ ពួកអ្នកបាំងឈើវែមនិងបាំងឈើ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
វែមនិងទូន្មានខ្លួន ។

ពួកមនុស្សខ្លះគេទូន្មានដោយដំបង ដោយកង្វើរ ដោយរំពាត
ចំណែកខ្ញុំជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ដែលព្រះដ៏មានបុណ្យជាតាទីបុគ្គលមិនបាន
យកដំបង ឬគ្រឿងសាស្ត្រាវុធ (មកទូន្មានខ្ញុំទេ) កាលដើមខ្ញុំឈ្មោះ
ថា អហិសកកុមារ (ជាអ្នកមិនបៀតបៀនគេ) តែជាអ្នកបៀតបៀនគេ
ដល់មកថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានឈ្មោះទៀងទាត់ គឺសមតាមឈ្មោះដើមរបស់ខ្ញុំ
ព្រោះខ្ញុំលែងបៀតបៀននូវអ្នកណាមួយហើយ កាលពីដើមខ្ញុំជាចោរ
មាននាមប្រាកដថា អន្តិលិមាល ដែលដំនន់ធំបន្ទាត់ទៅ (តែ
ឥឡូវនេះ) ខ្ញុំបានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ កាលពីដើម ខ្ញុំមាន
ដៃប្រឡាក់ឈាម មាននាមប្រាកដថា អន្តិលិមាល (តែឥឡូវនេះ)
សរណគមន៍ខ្ញុំបានដល់ហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំទៅកាន់ភព ខ្ញុំបាន
រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំបានធ្វើអំពើដែលគួរទៅកាន់ទុគ្គតដូច្នោះជាច្រើន

តែកម្មវិបាក គឺមគ្គុបេតនាបានមកអប់រំ (ក្នុងសន្តានខ្ញុំហើយ) ខ្ញុំជាអ្នក
 មិនមានបំណុលគឺកិលេស បរិភោគភោជន ពួកជនពាលឥតប្រាជ្ញា
 តែងប្រកបនូវសេចក្តីប្រមាថ ឯអ្នកប្រាជ្ញតែងរក្សានូវសេចក្តីមិនប្រមាថ
 ទុក ដូចទ្រព្យដ៏ថ្លៃថ្លា សូមអ្នកទាំងឡាយកុំប្រកបនូវសេចក្តីប្រមាថ
 ឡើយ កុំប្រកបនូវសេចក្តីត្រកអរនឹងការមូលមិត្រក្នុងតាមឡើយ ព្រោះ
 ថាបុគ្គលអ្នកមិនប្រហែសទេស ខ្ញុំដកបំផ្លាញ (ខ្ញុំកិលេស) រមែង
 បានដល់នូវសេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ខ្ញុំមកល្អហើយ ខ្ញុំមិនគេចចេញទេ
 គំនិតនេះ ខ្ញុំមិនមែនគិតខុសទេ បណ្តាធម៌ទាំងឡាយដែលព្រះអង្គចែក
 រលកល្អហើយ ព្រះនិព្វានឯណាជាគុណជាតិដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានដល់នូវ
 ព្រះនិព្វាននោះហើយ ខ្ញុំមកល្អហើយ ខ្ញុំមិនគេចចេញទេ គំនិតនេះ
 ខ្ញុំមិនមែនគិតខុសទេ វិជ្ជា ៣ ប្រការខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ពុទ្ធសាសនា
 ខ្ញុំបានធ្វើតាមហើយ ។

អង្គុលីមាលសូត្រចប់ប៉ុណ្ណោះ ។

ញ៉ែសក្រុលរបស់ខ្លួន ព្រោះលោក - អ្នកជាមនុស្សមួយ ដែលច្បាប់
 ធម្មជាតិបានបញ្ជូនចូលមកក្នុងលោកនេះ ជាមួយនឹងជើងពីរដៃពីរ ដែល
 វែងៗ មាំៗ ល្មមឈាននឹងឈោងទៅយករបស់ដែលគួរប្រាថ្នាណាៗ
 បានសមតាមប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ “ ក្នុងករណីយកចិត្តគ្រប់យ៉ាង យើង
 ត្រូវពឹងខ្លួនឯង ច្រើនជាងពឹងនរណាៗ ទាំងអស់ ” នេះជាពាក្យមង្គល
 សម្រាប់ឲ្យយើងនឹករឭកដល់ការចេះពឹងខ្លួនឯង ។ ដោយសារនា មិន
 អាចជួយមនុស្សឲ្យសំរេចសេចក្តីប្រាថ្នាបានទេ ។ បើតាមពិត ការដែល
 សំរេចតាមសេចក្តីប្រាថ្នានោះ នៅត្រង់ការចេះពឹងការងាររបស់ខ្លួនឯង ។
 បើមាត់របស់លោក - អ្នកស្រែកសូមជំនួយអំពីទេវតា ហើយដែររបស់
 លោក - អ្នក ក៏ខំប្រកបធ្វើការងារ ដោយសេចក្តីប្រឹងប្រែងមែនទែន
 នោះទេវតានឹងជួយលោក - អ្នកពុំខាន ។ តែបើលោក - អ្នកបាន
 ត្រឹមតែមាត់ស្រែកអង្វរករសូមឲ្យទេវតាជួយតែម្យ៉ាង ឥតធ្វើការអ្វីសោះ
 ក៏ប្រហែលគ្នានឹងការថ្លែងទុក្ខប្រាប់មនុស្សគ ដែលនិយាយមិនបានច្បាស់
 លាស់ដែរ ។

ការចេះពឹងខ្លួនឯង គឺជាកូនសោមាសដែលសំរាប់ចាក់បើកទ្វារដើរ
 ទៅកាន់ដោតលាភ ។ បើលោក - អ្នកស្រឡាញ់ការពឹងខ្លួនឯង គួរ
 ស្វែងរកទីពឹងដែលល្អជាងខ្លួនស្រាប់ខ្លួនឯង ល្អជាងការវង្វេងទៅរក
 ទីពឹងក្នុងខ្លួនអ្នកដទៃ ព្រោះខ្លួនឯងជាយ៉ាងនៃការទីពឹងពុំនាក់ដ៏ប្រសើរ ។

បើលោក អ្នកអាស្រ័យខ្លួនឯងជាទីពឹងពិតមែនហើយ លោក-អ្នកក៏នឹង
 ទៅជាឥស្សរសេរីជនពេញទី មានចិត្តភ្នំស្វាងរីករាយ មានជីវិតដ៏ថ្លៃ
 ស្រឡាត់ ក្នុងវត្តគ្រប់បំណែកនៃអង្គវាយវៈ តែការដែលធ្ងន់ឲ្យស្រាល
 ជំរះពង្រាបដងផ្លូវ ដែលជាទីធ្វើដំណើរទៅនៃជីវិតឲ្យស្អាតរាបទាប
 ល្អ ហើយតទៅ លោក អ្នកនឹងលែងពោលកែខ្លួនដោយអាងដល់ដោត
 វាសនាថា “ ខ្លួនជាមនុស្សមានវាសនាតិច មិនមានបុណ្យព្រានសំណាង
 ដូចអ្នកដទៃ មិនមាននរណាមួយ ឧបត្ថម្ភគាំទ្រ មិនមាននរណាជួយលើក
 ដំកើរខ្លួនឲ្យអណ្តែត ” ។ កាលប្រាបដូច្នោះហើយ លោក-អ្នកត្រូវ
 ពឹងខ្លួនឯង តាំងចិត្តធ្វើការងារទៅតាមបំណងដែលខ្លួនប៉ុនប៉ង នឹងមិន
 ត្រូវប្រែប្រួល ឬ នៅស្ងៀមនឹងថ្កល់ឡើយ ត្រូវពឹងអាស្រ័យខ្លួនឯងធ្វើ
 ការងារដោយសេចក្តីច្រើនប្រឹងប្រែងមែនទែន មិនត្រូវបណ្តោយខ្លួនឲ្យរង់ចាំ
 តែឧកាសល្អមកដល់ នឹងមិនត្រូវកាន់យកសេចក្តីលំបាកក្នុងខណៈជាមួយ
 គ្នាឲ្យច្រើនជាងអ្នកម្ខាង មិនត្រូវកាន់យកបែបយ៉ាងនៃមនុស្សដែលមាន
 និស្ស័យធ្លាប់ទីពឹងអ្នកដទៃ ដែលចូលចិត្តនាំយកសេចក្តីលំបាកចូលមក
 ទុកក្នុងខ្លួនដល់ទៅ ៣ យ៉ាងគឺ សេចក្តីលំបាកដែលខ្លួនធ្លាប់ប្រសព្វមក
 ហើយ, សេចក្តីលំបាកក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងសេចក្តីលំបាកក្នុងកាលដែល
 នឹកឃើញថា នឹងជួបប្រទះក្នុងវេលាខាងមុខទៀត ។

ពិតមែន និស្ស័យនាំនឹងអ្នកដទៃ រមែងជាគ្រឿងចង នឹងបណ្តុះ
 សេចក្តីអាក្រក់ឲ្យកើតជាកើតផ្ទៃឡើងក្នុងខ្លួនឯង កាត់បន្ថយគំនិតដែល

ជាកុសល ។ មនុស្សដែលមាននិស្ស័យពំនឹងអ្នកដទៃ ឈ្មោះថាដាក់
 ប្រាក់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ។ អ្នកដាក់ប្រាក់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឈ្មោះថាទាំ
 មេរោគចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ។ បើក្នុងខ្លួនមានពូជមេរោគគឺនិស្ស័យពំនាក់
 អ្នកដទៃហើយ រោគគឺភាពជាមនុស្សអនាថា ក៏កើតឡើងជាបន្ទាប់តទៅ
 ទៀត, មនុស្សកើតរោគអនាថានោះ ត្រូវឃុំគ្រឿងរាងកាយដោយសំពត់
 រវៃហក ហ៊ុមហាចិត្តរបស់ខ្លួនដោយកម្មវិធីលាមក. អស់សេចក្តីគោរពរាប់
 អានក្នុងខ្លួនឯង ប្រាសចាកសេចក្តីស្មោះត្រង់ មានកម្លាំងទន់ខ្សោយ
 នឹងក្តៅក្រហាយគ្រប់យ៉ាង ត្រូវដើរសូមទានគេបរិភោគខ្លះ លបលួចគេ
 បរិភោគខ្លះ មិនចូលចិត្តធ្វើការងារឲ្យជាដុំកំភួន ជាមនុស្សទន់ចោរមិន
 មានផ្តឹងទ្រទង់ខ្លាំង ធ្ងន់មិនយកស្រាល មិនស្មី ចូលចិត្តធ្វើការងារដូច
 ដង្កូវដែលចោះរុក្ខអ្វីចូលទៅគ្រាន់តែដើម្បីរកអាហារបរិភោគ គឺថា បើ
 ធ្វើការអ្វីគ្រប់យ៉ាង ធ្វើដោយសារតែសេចក្តីចង់រស់បន្លាប់ឲ្យធ្វើ ដើម្បីឲ្យ
 ខ្លួនបានអាហារបរិភោគគ្រប់ថ្ងៃ នឹងមានកន្លែងនៅគ្រប់គ្រាន់ប៉ុណ្ណោះ
 ជាមនុស្សរស់នៅតែត្រឹមមាត់ត្រឹមដៃ មិនបានគិតនឹងបណ្តោះខ្លួនឲ្យជាទីពឹង
 របស់ខ្លួន មិនប្រាថ្នានឹងឲ្យខ្លួនឈានទៅមុខ មិននឹកដល់សេចក្តីរងរឿង
 ទៃដ៏រឹក ពិចារណាឃើញតែការងារថាជាសេចក្តីលំបាកយ៉ាងពន្លឹក គិត
 ឃើញតែគ្រង់ថាធ្វើមិនបាន ឃើញតែការអាស្រ័យពំនាក់អ្នកដទៃ បាន
 បរិភោគបន្តិចបន្តួចលំបាកវេទនាថាជារបស់ល្អ ឈ្មោះថាធ្វើខ្លួនឲ្យជា

សត្រូវរបស់ប្រជាគម មិនទុស្សអ្វីអំពីសង្កឹច - មូសដែលចោមពេមបរិភោគ
 ឈាមមនុស្សសត្វទេ ព្រោះក្រាអំពីការធ្វើខ្លួនឯងឲ្យក្តៅក្រហាយហើយ
 គង់នៅបង្កសេចក្តីវាងឲ្យដល់មនុស្សដទៃទៀត ជាមនុស្សទន្ទឹងចាំតែ
 ទទួលផលនៃការងាររបស់មនុស្សដទៃ ធ្វើខ្លួនឲ្យជាដង្កូវ ឲ្យជាមនុស្ស
 ទំលាយពួក ឲ្យជាបញ្ជីកែកទម្ងន់លោក ដោយការមិនដឹង ឬក្លែង
 បំភ្លេចនាទីរបស់ខ្លួនចេញ ។ "មកនេះ! ទៅ! ចុះ! ក្រែកឡើង!
 និយាយ! ស្ងៀម!" ពាក្យអំបាលនេះ ជាពាក្យរបស់អ្នកមានទ្រព្យ
 បង្កប់បញ្ញាលេងនឹងមនុស្សដាច់ភាគ ដែលប្រាថ្នាតែតឹងគេ ងើបមុខ
 ចូលទៅរកគេដោយចង់បានទ្រព្យចិត្តមជ្ឈិម ។ ប្រយ័ត្នកុំឲ្យគេបង្កប់
 លេងនឹងលោកអ្នកដូច្នោះ ទាំងឲ្យខូចកិត្តិយស ។

លក្ខណៈនៃការចេះតឹងខ្លួនឯងនោះ ក៏គឺការចេះជួយខ្លួនឯង ។
 លោក - អ្នកចូរជួយខ្លួនឯងដោយការសិក្សា, ដោយការធ្វើការងារនឹង
 ដោយការប្រព្រឹត្តសម្មាបារិ ។ ព្រោះការសិក្សាជាអណ្តូងកើតនៃ
 ចំណេះវិជ្ជា, ការប្រកបការងារ ជាអណ្តូងហូរមកនៃគោលចារឹកដ៏មាំមួន
 គឺទ្រព្យសម្បត្តិ, ការប្រព្រឹត្តសម្មាបារិ ជាគ្រឿងវិទ្ធុលោកអ្នកឲ្យជា
 មនុស្សល្អ ។ ចំណេះវិជ្ជា, គោលចារឹកដ៏មាំមួន នឹងសេចក្តីល្អនោះ
 ចាត់ថាជាមតិយ៉ាងសំខាន់ចំពោះរូប មិនដូចជាមតិក្នុងចំណោមមាស
 ប្រាក់ ដែលនរណាៗ ក៏អាចទទួលបាននោះទេ ព្រោះយើងអាចប្រើ

ប្រាក់ ទិញគ្រឿងឧបកោគបរិកោគ ឬបាយវាយជួយមនុស្សដទៃទៀតធ្វើ
 ការងារឲ្យយើងបាន តែយើងមិនអាចនឹងទិញសតិបញ្ញាចំណេះវិជ្ជា នឹង
 សេចក្តីល្អអំពីមនុស្សដទៃ យកមកធ្វើជារបស់ខ្លួនបានឡើយ យើងនឹង
 ទិញបានក៏ដោយសារវត្តការចេះជួយខ្លួនឯងម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ ព្រោះការ
 ចេះជួយខ្លួននោះឯង បង្រៀនយើងឲ្យចេះបរិកោគទឹក បរិកោគនំផ្កម
 ឆ្ងាញ់ នឹងអាហារប្រណីតបញ្ជូនរបស់ខ្លួនឯង ឲ្យចេះប្រើគ្រឿងឧប-
 កោគបរិកោគដែលជារបស់ខ្លួនឯង ឲ្យចេះសិក្សាវិជ្ជាដោយធនៈ ទស្សហៈ
 ឲ្យចេះធ្វើការងារ បង្កើតការរកទ្រព្យសម្បត្តិ ក្នុងដីក្នុងទឹកដោយសេចក្តី
 ប្រឹងប្រែងយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ នឹងឲ្យចេះប្រព្រឹត្តកិច្ចដែលល្អដោយប្រយ័ត្ន
 ប្រយោជន៍ ។ សរុបសេចក្តីឲ្យខ្លួនទៅគឺថា ការចេះជួយខ្លួនឯងនោះ តែង
 នាំមកនូវចំណេះវិជ្ជា នូវគោលចារឹកដ៏មាំមាំ នឹងនូវភាពជាមនុស្សល្អ
 ប្រគល់ឲ្យជាសង្គមល្អយើង ។

ហេតុនេះ លោក - អ្នកទើបត្រូវតែជួយខ្លួនឯង ។ បើលោក-
 អ្នកមិនសម្តែងសេចក្តីអង្គអាចរបស់ខ្លួន ឲ្យអ្នកដទៃឃើញប្រក្សក្សជាមុន
 ទេ គ្មាននរណានឹងលូកដៃចូលមកជួយលោក - អ្នកឡើយ “ សំញ៉ា
 ស្មៅនៅល្អគ្រាន់បើជាងសំញ៉ាមនុស្ស ” នេះជាពាក្យបូរាណ កាលបើ
 លោក - អ្នកធ្វើអ្វីមិនសម ឬធ្វើការងារនាំឲ្យទើសទែង ក៏មុខជាត្រូវនឹង
 ភាសិតនេះថា ជាមនុស្សស្រុតស្មាញក្នុងលោក ហើយនឹងត្រូវគេបោស

ចោលចាកសង្គមតុំខាន តែកាលបើលោក - អ្នកពឹងខ្លួនឯងបាន ដោយ
ការជួយខ្លួនឯងហើយ មនុស្សដទៃក៏ត្រេកអរ ក្នុងការជួយលោក - អ្នក
ដោយមុខរីករាយ ដូចភាសិតបារាំងថា Aide - toi le ciel t'aidera

“ ចូរអ្នកជួយខ្លួនអ្នកទើបទេពាជួយអ្នក ” ។

មនុស្សដែលមាននិស្ស័យតំនាក់ដទៃ ចូលចិត្តប្រព្រឹត្តខ្លួនដូចជា
បញ្ញាកែក ប្រាថ្នាតែនៅពឹងពាក់អាស្រ័យអែបនៃបន្ទីមនុស្សដទៃជាទីច្នៃ
មិនព្យាយាមធ្វើខ្លួនឱ្យជាទីពឹងរបស់ខ្លួន ដែលចាត់ថាជាបច្ច័យឱ្យមនុស្ស
ដទៃពឹងពាក់អាស្រ័យខ្លួនផងបានទេ ។ សូម្បីក្នុងខណៈដែលនៅ
អាស្រ័យគេ ក៏ធ្វើខ្លួនដូចជាសង្កេតខាំស្មីសាច់ឈាមគេតែមួយចំណែក ។
មាតាបិតាដែលមានបុត្រធីតា បែបបញ្ញាកែកនឹងបែបសង្កេតជាច្រើនគ្នា
ហើយ រមែងមានតែការទ្រុឌទ្រោមធ្លាក់ទៅកាន់សេចក្តីវិនាសនឹងបមិន
រួចឡើយ ។ កាលបើនិយាយឱ្យឆ្ងាយទូទៅដល់ប្រទេសជាតិផង ក៏គង់
ឃើញថា ប្រទេសណាដែលមានតែពលរដ្ឋខ្ជិលច្រអូសទន់ខ្សោយ
បណ្តោយខ្លួនឱ្យពឹងអាស្រ័យតែមនុស្សដទៃ ប្រទេសនោះនឹងត្រូវសំយុង
មុខចុះទៅកាន់សេចក្តីវិនាសលិចលង់ ព្រោះពលរដ្ឋទាំងនោះជាមនុស្ស
ទំលាយខ្លួនឯង, ទំលាយគ្រួសារ, ទំលាយប្រជុំជន រហូតដល់ទំលាយ
ជាតិ ភូមិ, ស្រុក, ប្រទេស របស់ខ្លួនឯងផង ។

លោក - អ្នកជាបង្គោលមួយរបស់ជាតិ បើប្រាថ្នាចង់ឃើញប្រទេស
ជាតិចំរើនរុងរឿង ក៏ត្រូវកុំធ្វើខ្លួនឱ្យដូចជាបញ្ញាកែកឬសង្កេត ដែល

ជំរុញចិត្តឲ្យរកសេចក្តីស្រួលសប្បាយតែចំណែកខ្លួន ដោយការពឹងពាក់
អ្នកដទៃតែមួយចំណែកនោះឡើយ ។ ចូរព្យាយាមជួយខ្លួនឯង ដោយ
ការកសាងខ្លួនឲ្យជាកោះសម្រាប់ទ្រទ្រង់ខ្លួនឯង, ដោយការសិក្សាសាង
ខ្លួនឲ្យជាទីពឹងរាប់រស់ខ្លួនឯង, ដោយការងារនឹងសាងខ្លួនឲ្យជាទីពឹង
របស់ខ្លួន ដោយការប្រព្រឹត្តិសម្មាបារី ។ កាលបើលោក - អ្នកពឹងខ្លួន
ឯងបានហើយ សូម្បីពឹងអ្នកដទៃក៏ងាយ ប៉ុន្មាននឹងពឹងខ្លួនឯងដែរ គឺ
ពឹងគុណសេចក្តីល្អរបស់ខ្លួនឯង ។ ព្រោះលោក អ្នកមានគុណ គឺសេចក្តី
ល្អ ល្អមជាទីពឹងរបស់មនុស្សដទៃ នឹងល្អមឲ្យលោក - អ្នកពឹងពាក់
អាស្រ័យមនុស្សដទៃបាន ។ មួយទៀត កាលបើលោក - អ្នកជួយខ្លួន
ឯងបានហើយ ក៏អាចជួយគ្រួសារ, ជួយពួកញាតិ ជួយមិត្តភក្តិ នឹង
ជួយជាតិបានផងក្នុងវេលាដែលត្រូវការ ។

បើចង់ឲ្យមានឥស្សរភាពពិតប្រាកដមែន ចូរមានជីវិតជាក្មេង
សម្រាប់យឺតយោងសណ្តាន់ខ្លួនឯង កុំមានជីវិតសម្រាប់តែនៅអាស្រ័យ
នឹងកោះរបស់អ្នកដទៃឡើយ ។ ព្រោះការប្រព្រឹត្តិ ដោយមិនអាស្រ័យ
កោះរបស់អ្នកដទៃ វាមិនឲ្យផលល្អដល់ជីវិត ។ បើពឹងអ្នកដទៃ ត្រូវ
មានការអាស្រ័យកោះរបស់គេ ទើបបន្តជីវិតទៅបាន ហើយកាលដិត
អំពីគេទៅ ខ្លួនក៏មិនអាចនឹងរស់នៅបានស្រួល ។ មនុស្សទាំងអស់
គ្មាននរណាមួយសុខចិត្តស្លាប់ទេ ដូច្នោះកាលបើឃើញអ្នកណាមួយតាំង

ខ្លួនបានមាំមួនហើយ ក៏នាំគ្នាចូលទៅនៅអាស្រ័យផង ។ សូម្បីតែក
 ខ្មៅតា ក៏រមែងប្រសិទ្ធិពរ ដល់អ្នកដែលមាំមួននោះ ឲ្យមានអាយុ
 យ៉ាងយូរអង្វែង ព្រោះគេពឹងខ្លួនឯងបាន ហើយឲ្យអ្នកដទៃពឹងបានទៀត
 ផង ។ លោក-អ្នកចូរនឹកជាទិច្ចថាៈ ប្រមុខរបស់ខ្លួនយើង ក៏គឺជីវិត
 ហ្នឹងឯង, មនុស្សដែលអាស្រ័យគេចំពោះជីវិត, មនុស្សខ្លួនប្រកួស,
 មនុស្សស្អប់ខ្ពើមការងារ, មនុស្សមើលងាយការងារ ដើរទ្រែលទ្រែល,
 មនុស្សលោកខ្លាំង ចូលចិត្តតែធុរកិច្ចលបលួចគេបរិភោគ នឹងមនុស្ស
 ចូលចិត្តលេងល្បែងក្បាល មនុស្សទាំងនេះឯងជាពួកដែលត្រូវបានទទួល
 ចំណែក នៃសេចក្តីទុក្ខយ៉ាងខ្លាំងក្លា មិនអាចនឹងតាំងខ្លួនឲ្យបានរហូត
 ទៅអស់ ១ ជាតិទេ ។

៣- បេះដើម្បីខ្លួនឯង — ការដើម្បីខ្លួនឯង ជាបូសគល់នៃ
 ករណីយកិច្ចគ្រប់យ៉ាង ។ ព្រោះថាកម្មតិការធ្វើ ការនិយាយ នឹងការគិត
 ដែលនឹងអាចសម្រេចជាផលបាននោះ ត្រូវមានជំនឿចំពោះខ្លួនឯងជា
 ចក្រដឹកនាំ, មានការតាំងចិត្តធ្វើពិត ។ ជាចក្រនាំឲ្យផល, មានវិរយៈ
 ទស្សនាៈ ជាគុណភាព, មានសាមគ្គីជាគ្រឿងប្រកបប្រាបប្រាមត្ថចក្រ
 ឲ្យជិតស្និទ្ធភ្នា ធ្វើដំណើរទៅបានស្រួលមិនលំបាក ។ កាលបើលោក
 អ្នកចាប់ធ្វើការងារណាមួយ ដោយសេចក្តីសន្ស័យ ដោយចិត្តមិនចុះសិប
 ព្រោះខ្លះជំនឿចំពោះខ្លួនឯងហើយ សូម្បីហានដ៏ម្រៃវិជ្ជាច្រើន ក៏ធ្វើ

ការងារនោះឲ្យសម្រេចទៅពុំបាន ឬប្រសិនបើធ្វើអ្វីបាន ក៏ដោយសារ
 តែមានអ្នកនាំផ្លូវ ឬអ្នកបង្ហាត់បង្ហាញ បើមិនមានអ្នកបង្ហាញផ្លូវ ឬអ្នក
 បង្ហាត់បង្ហាញទេ ក៏ធ្វើការអ្វីមិនសម្រេចដែរ ។ តែកាលបើលោកអ្នកមាន
 ដ៏មែនវិជ្ជាច្រើន ហើយមានជំនឿចំពោះខ្លួនឯងប្រកបផ្សំផង ព្រមទាំង
 ចាប់ផ្តើមដោយចិត្តខាប់ខ្លួន ដោយចិត្តស្ម័គ្រស្រឡាញ់ការងារយ៉ាងពិតៗ
 ផង ក៏រមែងធ្វើការងារនោះៗ ឲ្យបានសម្រេចផលល្អជាងអ្នកដែលមាន
 វិជ្ជាច្រើន តែមានជំនឿចំពោះខ្លួនឯងតិចទៅទៀត ។

មែនហើយ វិជ្ជានោះជារបស់ល្អបំផុត អាចឲ្យអ្នកសិក្សាក្លាយទៅ
 ជាមនុស្សមានប្រាជ្ញាប្រឹងប្រែងស្វែងរកស្ថិតិជំនាញបាន តែបើជាវិជ្ជានោះ
 ចូលទៅប្រកបនឹងការងារហើយ អាចអំណោយលទ្ធផលក្នុង ១០០ ភាគ
 បានត្រឹមតែ ១៥ ភាគ (១៥%) ឯ ៨៥ ភាគទៀត (៨៥%) នោះ នៅ
 ត្រង់លក្ខណៈជឿខ្លួនឯង ។ ដូច្នេះមនុស្សដែលមានវិជ្ជាជាន់ខ្ពស់ហើយ តែ
 គ្មានជំនឿចំពោះខ្លួនឯង ទើបមិនចាត់ថាជាអ្នកអាចធ្វើការងារឲ្យសម្រេច
 បានទេ ។ មនុស្សដែលធ្វើការងារឲ្យសម្រេចបាននោះ គឺមនុស្សដែល
 ជឿខ្លួនឯងព្រមទាំងមានវិជ្ជាផង មិនមែនជាមនុស្សសង្ស័យឬល្ងង់ខ្ចាត់
 មនុស្សតាំងចិត្តធ្វើពិតៗ មិនមែនឡេះឡោះបានតែមាត់ក្រៅ, គឺមនុស្ស
 មានវិរិយៈ ឧស្សាហកម្ម ព្យាយាម មិនមែនមនុស្សខ្លួនល្មមស្រេចបានតែខាង
 សូមគេ, គឺមនុស្សដែលគ្រេកអររួមដែរមចិត្ត រួមកម្លាំងគ្នាទទួលខុស

ត្រូវ មិនមែនមនុស្សរកតែគេចរោះ, គឺមនុស្សដែលជួយដុកការងារលើស្នាម
មិនមែនមនុស្សឈរ ឬអង្គុយមើលព្រងើយកន្តើយ ។

និស្ស័យជឿខ្លួនឯង ជាអារុជសំខាន់បំផុត អាចឈ្នះរបស់គ្នា
នឹងសេចក្តីលំបាកគោកយ៉ាកឡើយហត់បន់គ្រប់បែប ធ្វើឲ្យយើងដំណើរ
កិច្ចការទៅបានយ៉ាងហ្មត់ហ្មត់ផុតច្រាន ។ លោក-អ្នកចូរចន្លោះនិស្ស័យ
ជឿខ្លួនឯង កំចាត់និស្ស័យរូញរា សន្ទុះសន្ស័យនឹងអល់ឯកកន្លះរាចេញ
ធ្វើខ្លួនឲ្យពេញជាខ្លួនរបស់ខ្លួនឯង អប់រំឲ្យមានចិត្តជាសមាធិ ចេះបង្ហាត់
ចិត្តឲ្យក្លាហានម៉ឺងម៉ាត់ក្នុងការងារ បើថានឹងធ្វើ ក៏ត្រូវចាប់ធ្វើភ្លាម តែ
ត្រូវចេះជឿខ្លួនឯងយ៉ាងសុភាព បណ្តោះនិស្ស័យដែលធ្វើឲ្យអ្នកដទៃស្រ-
ឡាញ់ចូលចិត្តឲ្យមានរឿងក្នុងខ្លួន កុំវាយបូកចិត្តមិត្តក្រអឺតក្រទមដោយ
សំគាល់ថាខ្លួនជាមនុស្សរិសេសឯកឡើយ ត្រូវគិតដល់បុគ្គលដទៃផង ។
ចូរចន្លោះនិស្ស័យជឿខ្លួនឯងតាមគោលទាំងនេះ គឺ:

ក) បណ្តោះនិស្ស័យជឿខ្លួនឯងដោយលក្ខណៈតទៅនេះ គឺ: យឺត
យោងខ្លួនឲ្យត្រង់អង្គអាច, អង្គុយឲ្យត្រង់ក្នុងកាលអង្គុយ, ឈរឲ្យត្រង់
ក្នុងកាលឈរ, ប្រយ័ត្នក្នុងកាលដើរ ដាក់សីសឲ្យតាំងនៅនឹងជើង នឹង
ដើរយ៉ាងរហ័សរហួន មិនយឺតពើកៗ, បណ្តោយឲ្យរាងកាយគ្រប់ចំណែក
ឲ្យសព្វរាទៅយ៉ាងរួសរាន់ សំដែងលំនាំឲ្យគេឃើញថា លោក-អ្នក
មានជំនឿចំពោះខ្លួនឯង, ព្យាយាមកែប្រែលក្ខណៈគ្រប់តែសំដីនិយាយ

នឹងគ្រប់វត្តភារិយាបថដែលសំដែងចេញមកជាគ្រឿងសំគាល់ ដល់សេចក្តី
ទាបថោករបស់ខ្លួនឯងឲ្យអស់រលីងទៅ នឹងធ្វើខ្លួនឯងឲ្យជនភាវសី គួរជា
ទីកោតខ្លាច នឹងគួរជាទីគោរពរាប់អាន ឬចាប់ចិត្តរបស់មនុស្សដទៃ ។

១) បណ្តោះអាសន្នយេឡើយខ្លួនឯង ដោយភាពជាអ្នកទៀងត្រង់
ចំពោះវេលា “ការទៀងទាត់តាមពេលវេលានោះ ជាព្រះរាជករណីយ៍
កិច្ចយ៉ាងសំខាន់របស់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍, ជាទីរបស់មនុស្សសុភាព
នឹងជាសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងក្រៃលែង របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើកិច្ចការទូទៅ” ។
បើយើងស្រឡាញ់ជីវិតរបស់ខ្លួនពិត ត្រូវកុំឲ្យខុសវេលាណា ។ ព្រោះ
ពេលវេលានេះឯង ប្រកបផ្សំគ្នាឡើង កើតបានជាជីវិតរបស់យើង ។
ដូច្នោះ យើងត្រូវជាមនុស្សទៀងទាត់តាមពេលវេលា កាលបើតាំងចិត្តថា
នឹងធ្វើការឯណា ត្រូវធ្វើការនោះឲ្យបានតាមពេលវេលា ។ សូម្បីកាល
ណា តំសន្យានឹងអ្នកណា ក៏ត្រូវរក្សាកំណត់សន្យានោះកុំឲ្យយូរៗ ឬយូរ
នឹងត្រូវកាន់ការដឹកនាំឲ្យសន្សឹមៗ កុំឲ្យតូចតាង ព្រោះវេលាមានដ៏ឲ្យជា
មាសជាប្រាក់ កុំបណ្តោយឲ្យកន្លងទៅដោយឥតប្រយោជន៍ សូម្បីត្រឹម
វត្ត ១ វិនាទីឡើយ ។ គ្រប់ពេលដែលកន្លងទៅដោយឥតប្រយោជន៍
នោះ ជាឧកាសរឹបរឹបក្រែងគ្រោះកាច លបចូលមកកាន់ការងារដោយ
មិនដឹងខ្លួន ។ ការទៀងត្រង់ចំពោះពេលវេលានេះ ជាវិធីប្រយ័ត្នឲ្យ
មនុស្សចេះប្រើពេលវេលាដើម្បីធ្វើការងារគ្រប់យ៉ាង, ឲ្យលោក-អ្នក

អស់កង្វល់ក្នុងចិត្តថាធ្វើអ្វី ។ មិនសម្រេច នឹងឲ្យលោក អ្នកទៅជាទី
គោរពរាប់អានទុកចិត្តរបស់មនុស្សដទៃ ។

គ) បណ្តោះអាសន្នដើរដោយបង្ហាត់ខ្លួនឲ្យជាមនុស្សហ្មត់ចត់
“ដើរព្រៃកុំមើលតែព្រៃឡើយ ត្រូវមើលដើមឈើផង” នេះជាកាសិក
សម្រាប់ដាស់តឿនខ្លួនឲ្យទៅជាមនុស្សហ្មត់ចត់ រវាងវា ធ្វើកិច្ចអ្វីក៏ដោយ
ត្រូវធ្វើឲ្យយ៉ាងហ្មត់ចត់ ត្រូវកុំសុំឡើងឃើញតែចំណែកធំ ត្រូវមើលឲ្យ
ឃើញតាំងពីចំណែកតូចតាចឡើងទៅជាលំដាប់ ដកបដល់ចំណែកធំ ។
មួយទៀតកាលបើធ្វើការអ្វី ចូរពិចារណា ការនោះឲ្យដឹងច្បាស់លាស់ពិត
ប្រាកដជាមុនសិនសឹមធ្វើ កុំឲ្យភ្លាត់ខុសប្រែប្រួលទៅបាន ។

ឃ) បណ្តោះអាសន្នដើរដោយការប្រព្រឹត្តិសម្មាហារិ
គឺប្រព្រឹត្តិកិរិយាជាអ្នកសុភាពរាបរយ ស្គាល់ច្បាប់ទំលាប់ ទីទាប ទីខ្ពស់
ទីខាងក្នុង ទីខាងក្រៅ មានសម្មាគារវៈ មិនរើសរើសអ្វីផ្ដេង នឹងប្រព្រឹត្តិ
ខ្លួនឲ្យល្អិតមត្រូវដោយកាយ វាចា ចិត្ត មិនត្រូវប្រព្រឹត្តិអំពើអាក្រក់
ថោកទាបដូចជាមនុស្សពាលយោរយោ ចិត្តយឺតយូរ ស្រវឹងស្រា ជក់
កញ្ឆាជក់ការៀនលេងវល្ល័យក្នុងរាង ។ ដែលជាមនុស្សប្រកាន់ទិដ្ឋ
មានៈ ចូលចិត្តរករឿងឈ្មោះរិក្ខ ដែលជាហេតុឲ្យខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ នឹង
ឲ្យជាទីមើលងាយនៃមនុស្សទាំងពួងនោះឡើយ ។

រឿងសាមកុកុក

ឧកញ៉ាវិបុលរាជសេនា ធ្វើ-កន ប្រែរៀបរៀង

(តមក)

រឿងសាមកុកុកដោយទូសាស្ត្រ
 អ្នករៀនវិទ្យាសម័យបុរាណ
 នឹងបោះឧបាយកលបំណាច់
 ទាំងមានសន្តិសុខស្នេហាជាតិ ។

កណ្តាទី ១៤

កាំងពីចូលសម្លាប់ឡានបុរេ ហើយឡើងទៅលើជើងស្រកហែហ្វី រហូតដល់
 កាំងស៊ុននឹងឡើងពីគង្វាន់នឹងសម្លាប់ចូល ។

ចូលក៏បង្ហាញឲ្យយកខ្លួនឡានបុរេទៅកាត់ក្បាលដោតទុកនៅមុខបន្ទាយ
 ហើយបរពលចូលឡើងទៅស្រកហែហ្វីជុំវិញ ហើយកំដាប់រាជ្យទុកថា
 បើមនុស្សក្នុងស្រុករត់ចេញទៅបានត្រង់គយល្បួតពួកណា យើងនឹង
 យកទោសនាយទ័ពនាយកង ដែលត្រួតត្រារក្សគយល្បួតពួកនោះ
 ដល់អស់ជីវិត ។ ឡើងបានចូលដាក់កំរិតឲ្យនាយទ័ពនាយកងដូច្នោះក៏
 លាចូលទៅបន្ទាយ ហើយនិយាយដាក់កំរិតលើគ្នានិមួយៗ តៀរហើយ
 ស៊ុនខៀវឲ្យប្រុងប្រយ័ត្ន កុំឲ្យលើប៉ោនីនីអ៊ុនសុតទៅមករកគ្នាបាន ។

ឧណៈកាលត្រូវហុយនឹងឡានប្រុងកំពុងច្បាំងគ្នានោះ ទៅគឺនឹង
 អង្គការក៏រត់មកដល់ក្រុងហៃហ្វី ហើយចូលទៅប្រាប់លីប៉េប៉ាថា ខ្ញុំបាន
 បានទៅដល់ក្រុងហៃណាំ បានប្រាប់អ្នកសុតសព្វប្រការ អ្នកសុតថា
 ឲ្យលោកបញ្ជូនកូនក្រមុំទៅឲ្យមុនវិញទើបនឹងលើកទ័ពមកជួយ ដែល
 នឹងលើកមកមុននោះ អ្នកសុតថាបានឃើញចិត្តលោកម្តងហើយ ។

លីប៉េប៉ាក៏ប្រឹក្សាថា ឥឡូវកេងទ័ពចូលរួមព័ទ្ធស្រុកយើងជុំវិញដូច្នោះ
 ធ្វើម្តេចយើងនឹងឲ្យនាំកូនក្រមុំចេញទៅបាន ។ ទៅគឺធ្វើយថា កាល
 ចូលបានខ្លួនឡានប្រុងយកទៅ ក៏សាកសួរដឹងសេចក្តីអស់ហើយ ដែល
 លោកនឹងប្រើអ្នកដទៃ ឲ្យទៅជំនួសនោះកម្រណាស់ សុំឲ្យលោកលើក
 ទាហានដែលមានថ្វីដៃ ជូនដំណើរឲ្យនាំកូនក្រមុំទៅដល់ប្រទល់ដែន
 ស្រុកហៃណាំទើបនឹងចេញទៅបាន ប្រសិនបើចូលនឹងតប្បាំងប្រការ
 ម្តេច នឹងបានជួយការពារឲ្យមាំមួន ។ លីប៉េប៉ាយលឺឃើញត្រូវទើប
 ចាត់ប្រឹក្សារបស់នឹងកោសុនឲ្យលើកទាហាន ៣,០០០ នឹងទេះតូច ១
 ហើយនិយាយថា “យើងត្រូវប្រើអ្នកឲ្យយុំនាំខ្លួនកូនក្រមុំយើងទៅឲ្យអ្នក-
 សុត យើងនឹងជូនដំណើរអ្នកចេញទៅដល់ប្រទល់ដែនស្រុកហៃណាំ,
 ថាហើយឲ្យកូនក្រមុំតែងខ្លួនពាក់គ្រឹសយ៉ាងមាំមួនណាស់ ។ លុះដល់
 ពេលយាម ២ យប់ លីប៉េប៉ាក៏យកវត្រពណ៌ ៣ ជាប់ចងវុំខ្លួនកូនក្រមុំ
 ណែន ហើយស្តាយពីក្រោយខ្នងឡើងជិះសេះកាន់ខ្លួន នាំកោសុននឹង
 ត្រូវល្បឿនលើកទាហាន ៣,០០០ លបចេញទៅផុតពីស្រុកហៃហ្វី” ។

ឯតាហានចូធូវែដលឡោមព័ទ្ធស្រុកនោះ មិនបានសង្កេតត្រួតត្រា
 ជាមាំមួន ក៏បណ្តោយឲ្យលីបេបេចេញទៅបាន ។ លុះលីបេបេទៅ
 ដល់ព្រំដែនស្រុកហួយ ណាំទទួលគួនអ៊ូ, ភៀវហ៊ុយលើកតាហានចេញ
 ទៅយាមល្បាតក្រៅបន្ទាយ ឃើញលីបេបេនឹងតាហានលើកទៅដល់
 ភៀវហ៊ុយស្រែកថា អាណិតបេបេ អាណិតបេបេ ទៅណា? ។ លីបេបេឃើញគួនអ៊ូ,
 ភៀវហ៊ុយស្តាប់ទង្វើនីតិមុខក៏ញាក់សេះនឹងស្ទុះទំលាយ ទទួលឡៅព័ក
 លើកតាហានតាមមកទាន់លីបេបេត្រាយ លីបេបេក៏យំណាស់ខ្លាចកូន
 ក្រមុំនឹងអន្តរាយ ក៏បរពារទំលាយកងទ័ពចូធូត្រឡប់ចូលទៅក្នុងស្រុក
 ហៃហ្វូវិញបាន ។ ឡៅព័, គួនអ៊ូ, ភៀវហ៊ុយក៏លើកតាហានតាមមក
 ទៀត ឡោមព័ទ្ធស្រុកនោះពីទិសខាងលិច ។

លីបេបេទាល់គំនិតមិនដឹងគិតយ៉ាងម្តេច ក៏ចេះតែផឹកស្រាព្រឹកល្ងាច
 មិនឈប់ឈរពេលណាសោះ ចូធូក៏ឡោមព័ទ្ធស្រុកហៃហ្វូវិញដល់ ៣
 ខែ ។ លីបេបេក៏មិនបានចេញតច្បាំងសោះ ចូធូនឹងលើកទ័ពវាយទំលាយ
 ឃើញថាលីបេបេត្រួតត្រារក្សាសែនបន្ទាយមាំមួនណាស់ ។ ទទួល
 មានបំរើសេះនាំសេចក្តីចូលទៅជំរាបចូធូថា ភៀវអេងចៅហួយស្រុក
 ហោឡាយដឹងថា មហាទុបរាជលើកទ័ពមកឡោមព័ទ្ធស្រុកហៃហ្វូ
 ភៀវអេងក៏លើកតាហាននឹងមកជួយលីបេបេ ភៀវស៊ុវនាយតាហានមិន
 យល់ព្រមលើសម្លាប់ភៀវអេងស្លាប់ ហើយកាត់ក្បាលនឹងនាំមកជូន

មហាទុបពជ, លុះមកដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ អ៊ុយក ជាមនុស្សស្នំខ្លួរបស់
តៀវអេងតាមមកទាន់សម្លាប់តៀវស៊ីវបាន ហើយនាំក្បាលតៀវអេងវិល
ទៅស្រុកវិញ ។

ចូចូបានឮដូច្នោះ ក៏ប្រើស្វិត្យនេះលើកទាហានទៅសម្លាប់អ៊ុយក
បានហើយ ប្រជុំនាយទ័ពនាយកងទាំងពួងមកប្រឹក្សាថា ឥឡូវតៀវអេង
ស្លាប់ទៅហើយ សត្រូវរបស់យើងខាងទិសឯជើងនៅបារម្ភក្រែងតែអ្នក
សៀវ ចំណែកទិសឯលិច ក្រែងតែឡៅព្រៀវនឹងតៀវស៊ីវមានកំឡាំង
ខ្លាំងពូកែឡើង យើងនឹងទុកចិត្តមិនបាន ឥឡូវយើងមកឡោមព័ទ្ធក្រង
ហែហ្វីទុកយូរហើយ ទាហានទាំងឡាយក៏មានតែសេចក្តីនឿយលំបាក
យើងនឹងត្រឡប់ទៅស្រុកហ្វីតាវិញ ដើម្បីនឹងបំរុងប្រុងប្រៀបរៀបចំ
សន្សំសនាទាហានឲ្យមានច្រើនឡើងទៀត ទុកបង្ការស្រុកយើងឯនាយ
ផង តើអ្នកទាំងឡាយនឹងយល់ឃើញដូចម្តេច? ។

ស៊ុនហុកឆ្លើយថា យើងធ្វើការគ្រានេះលីប៉េក៏ថ្លោះការនឹងយើងជា
ច្រើនគ្រាហើយ ជិតនឹងទាល់ច្រកយកខ្លួនមិនរួច ដែលនឹងលើកទ័ព
ត្រឡប់ទៅវិញនោះ ខ្ញុំបាទយល់ឃើញថា លីប៉េគង់នឹងមានកម្លាំង
ឡើងវិញ បើយើងនឹងវិលមកធ្វើការទៀតក៏លំបាកនឹងយកជ័យជំនះ
ណាស់ ។ គុយកែឆ្លើយថា មហាទុបពជកុំរិតក្តីព្រួយឡើយ ស្រុក
ហែហ្វីនេះជាមុខងាររបស់ខ្ញុំបាទនឹងគិតកលទុបាយវាចឲ្យបែកបាន ។

ចូលសួរថា អ្នកនឹងគិតធ្វើប្រការម្តេច? ។ គុយកែឆ្លើយថា ឥឡូវនេះ
 ជាទេសកាលទឹកជំនន់ជំនប់ឡើងលិចគ្រប់អន្លើ ហើយហូរចុះមកក្បែរស្រុក
 ហៃហ្វី ខាងទិសឯលិចសុំឲ្យលោកវិនិច្ឆ័យចាត់ទាហានទប់ទឹកស្ទឹងខាងត្បូង
 ដែលមានដងស្ទឹងហូរខាងលិចស្រុកនោះឲ្យជាប់ កុំឲ្យទឹកហូរចុះទៅបាន
 បើមានទំនប់ដូច្នោះហើយ គង់តែទឹកនឹងហូរចូលមកក្នុងស្រុកហៃហ្វីលិច
 ទាំងអស់ លើប្រាក់ថ្លោះការរបស់យើងជាប្រាកដ ។

ចូលបានស្តាប់ឃើញត្រូវណាស់ ក៏ឲ្យប្រមូលទាហានចុះទៅលើក
 ទំនប់ទប់ស្ទឹង ហើយឲ្យលើកទំនប់ទប់ទឹកដុំវិញស្រុករហូតឡើងមកបើក
 ប្រឡាយ ១ ឲ្យហូរចូលទៅក្នុងស្រុកហៃហ្វី លុះមានភ្លៀងធំធ្លាក់មក
 ទឹកនោះក៏ហូរចុះពីលើភ្នំតាមរោងស្ទឹងចុះទៅទើរលើទំនប់ ត្រឡប់ហូរ
 ចូលទៅក្នុងស្រុកហៃហ្វីលិចអស់ផ្ទះសំបែង ។ អ្នកស្រុកក្នុងស្រុកនោះ
 ក៏ផ្អើលជ្រុលច្របល់ខ្លាំងណាស់ បណ្តាមនុស្សម្នាក់នាំយកសេចក្តីទៅ
 ជំរាបលើប្រាក់ ក៏ថា “យើងនឹងអារម្ភខ្លាចទឹកនោះធ្វើអ្វី សេសសឹកថៅ
 របស់យើងមានកំរាងច្រើនណាស់ បោលធ្លូងទឹកដូចជាបោលលើគោក
 ដូចគ្នា” ហើយលើប្រាក់ក៏មិនមានយកចិត្តទុកដាក់ ចេះតែដឹកស៊ីសប្បាយ
 រាល់វេលា ។ ខណៈនោះ លើប្រាក់ដឹកសាស្ត្រយុទ្ធិ ថ្ងៃមួយភរិយា
 យកកញ្ចក់មកឲ្យលើប្រាក់ចុះមើលមុខ ។ លើប្រាក់ឃើញទឹកមុខខ្លួនសៅហ្មង
 ក៏គិតថា “ដោយហេតុអ្វីស្រាច្រើន ស្រានេះរមែងជាទោសច្រើន

ណាស់ ទោះអ្នកឯណា រូបស្អាតល្អដូចម្តេចក៏គង់សៅហ្មងព្រោះស្រា ។
លីប៉េត្តិគឺឃើញដូច្នោះ ក៏ចេញទៅប្រកាសហាមសេនាទាហានទាំងពួង
ថា តើថ្ងៃនេះតទៅបើនរណា សេនាសុរាទីនីយកទោសកាត់ក្បាលចេញ ។

ខណៈនោះ មនុស្សដែលថែរក្សាសេះលីប៉េត្តិ គិតល្អចយកសេះ
១៥ ទៅឲ្យឡៅពី ។ ហៅសេនីជានាយត្រួតដឹងការទាន់ ក៏តាមទៅ
ចាប់ខ្លួនមនុស្សទាំងសេះនោះទៅសម្លាប់បង ។ នាយទ័ពនាយកនិងទាំង
ពួងដឹងដូច្នោះ ក៏បបួលគ្នាទៅសួរហៅសេនីជ គិតចង់លៀងស្រាបណ្តា
ទាហានទាំងពួង តែខ្លាចអាជ្ញាលីប៉េត្តិ ក៏ចូលទៅជំរាបលីប៉េត្តិថា មាន
អាចារ្យកំណាចល្អចនាំសេះចេញទៅឲ្យឡៅពី ខ្ញុំបាទតាមទៅទាន់សម្លាប់
អស់ទៅហើយ ពីព្រោះបុណ្យរបស់លោកមិនដែលខូចរបស់នឹងសឹក
សត្រូវ ឥឡូវនាយទ័ពនាយកនិងទាំងពួងមកសួរខ្ញុំបាទជាច្រើន ខ្ញុំបាទ
ចង់សុំច្បាប់លោកលៀងស្រា តើលោកនឹងប្រោសមេត្តាបានឬទេ? ។

លីប៉េត្តិទ្រង់ប្រឡោតឡើងថា យើងបានហាមឃាត់ថា ស្រានេះ
ជាទោសនឹងនាំឲ្យខូចផលប្រយោជន៍ទាំងពួង បើនរណាផឹកស្រា យើង
នឹងកាត់ក្បាលចេញ ហេតុម្តេចខ្លួនមកចរចាសុំលៀងស្រាដូច្នោះទៀត
ចង់ឲ្យខូចអាជ្ញារបស់យើងឬ?” ថាហើយក៏បង្គាប់ទាហានឲ្យចាប់ខ្លួន
ហៅសេនីជនីយកទៅសម្លាប់ ។

ស៊ុនហៀននឹងនុយសុក ក៏ចូលទៅអង្វរសុំទោសហៅសេនី ។
លីប៉េត្តិថា “ហៅសេនីធ្វើខុស ទោសត្រូវប្រហារជីវិតហើយ តែយើង

យល់ដល់អ្នក ព្រមលើកទោសឲ្យរួចជីវិតម្តងចុះ” ហើយឲ្យទាហានយក
 ខ្លួនហៅសេនីទៅវាយដោយរំពាត់ ៥០ ខ្ជាប់ ។ ទាហានទាំងពួងឃើញ
 ដូច្នោះក៏តូចចិត្តពន់ពេក ។ ស៊ុនហៀននឹងន័យសុភក្តីនាំគ្នាទៅសួរហៅ
 សេនីដល់ផ្ទះ ហៅសេនីក៏ចេញទៅទទួលហើយនាំឡើងទៅអង្គុយនិយាយ
 ថា “កាលពីម្សិលមិញបើកុំតែអ្នកទាំងពីរទៅជួយខ្ញុំហើយ ខ្ញុំក៏មិនបាន
 រស់ឃើញមុខអ្នកឡើយ” និយាយហើយហៅសេនីអង្គុយយំ ។

ស៊ុនហៀនថា សព្វថ្ងៃនេះលីប៉េប៊ុនប្រករិយាខុសពីដើមប្លែកណាស់
 ព្រោះមិនយកចិត្តសេនាទាហាន ជឿស្តាប់តែពាក្យភរិយា ទាល់តែចូល
 លើកទ័ពឡោមព័ទ្ធស្រុកទុកជុំវិញ ហើយទប់ទឹកឲ្យឡើងលិចក្នុងស្រុក
 ទាំងអស់ ដូច្នោះហើយ លីប៉េប៊ុននៅត្រងើយកន្តើយមិនយកចិត្តយើង,
 យើងទាំងឡាយដូចជាមនុស្សមានជម្ងឺឈឺធ្ងន់ មិនអាចដឹងថាថ្ងៃណាខឹង
 ស្លាប់ ហេតុដូច្នោះយើងត្រូវតែលះបង់ចោលលីប៉េប៊ុន គិតរកចេញឲ្យតែ
 រួចអាយុជីវិតចុះ ។

ន័យសុភថា បើយើងនឹងរកចេញទៅទទេដូចមិនមែនជាជាក់
 ទាហាន គួរតែយើងព្រួញគ្នាចាប់ខ្លួនលីប៉េប៊ុនទៅឲ្យចូល ដើម្បីយក
 គុណតាមប្រសើរជាងនេះ ។ ហៅសេនីថា លីប៉េប៊ុននេះមានកម្លាំងខ្លាំង
 ពូកែណាស់ មានជំនំគឺសេសសិកថាវាក៏ចំណាប់ បើយើងនឹងគិតចាប់
 លីប៉េប៊ុនគួរតែលួចយកសេសសិកថាទៅឲ្យចូលសិន ។ ស៊ុនហៀននឹងន័យ-

សុភក្តិយល់ត្រូវគ្នា លាហៅសេនីត្រឡប់ទៅផ្ទះ លុះដល់ពេលយប់ហៅ
 សេនីតិច្ចលទៅលួចយកសេះសឹកថៅមកទុះ ចេញទៅរកច្បូនតាមផ្លូវ
 ទៅទិសឯកើត ហើយហៅសេនីតនាំសេះនោះទៅជូនច្បូន ដំរាបថាខ្ញុំបាទ
 នឹងឱ្យសុក - ស៊ុនហៀន គិតគ្នានឹងចាប់ខ្លួនលីប៉េមកជូនមហាទ័ពរាជ ។
 ច្បូនបានស្តាប់ក៏មានចិត្តត្រេកអរណាស់ ទើបសរសេរសេចក្តីចងនៅចុង
 ត្រីញ្ជាញ់ផ្ទាំងទៅក្នុងស្រុកហៃហ្វី សេចក្តីថា “ឥឡូវលីប៉េមស្រី
 អំណាចដោយជនភាពសិច្ចះហើយ ទុបមាដូចជាខ្លាទៅក្នុងអណ្តូងប្រើប្រសិន
 អ្នកឯណាចាប់ខ្លួនលីប៉េមនាំទៅឲ្យយើងបាទ យើងនឹងឲ្យបំណាច់ផ្ទាំង
 តាំងជានាហ្មឺនធំ” ។ លុះពេលព្រឹកឡើងច្បូនក៏បរពាលទំលាយបន្ទាយ
 ចូលទៅក្នុងស្រុក ទាហានដែលរក្សានាទីសែនបន្ទាយ ក៏តតាំងច្បាំង
 កាប់សម្លាប់គ្នាស្លាប់ជាច្រើន ។

លីប៉េមឮសំឡេងគឺកកកកក៏យកស្នូត ហៅទាហានឲ្យយកសេះសឹក
 ថៅ ទាហានដែលរក្សាសេះនោះដំរាបថា ហៅសេនីតលួចយកសេះនោះ
 នាំទៅឲ្យច្បូនតែម្តងទៅហើយ ។ លីប៉េមក៏ចាប់យកខ្លួនស្ទុះឡើងទៅ
 លើសែនបន្ទាយឃើញស៊ុនហៀន, ឱ្យសុក ក៏សួរថា “ហេតុម្តេច
 ខ្លួនឯងប្រែចិត្តទៅចូលនឹងអាហៅសេនីត លួចយកសេះអញទៅ បើកាល
 ណាអញធ្វើការនេះសម្រេច អញនឹងកាត់ក្បាលឯងទាំង ២ នាក់ឲ្យបាទ”
 ថាហើយលីប៉េមក៏បង្ខំដេញទាហានឲ្យចេញទៅតប្បាំងនឹងកងទ័ពច្បូន តាំង

ពីព្រឹកទាល់ដល់ថ្ងៃត្រង់ ទាហានចូលក៏ថយក្រោយទៅវិញ លីប៉េត
 វិលមកអង្គុយលើកៅអីនៅប្របន្ទាវស្រុកខាងក្នុង ហើយយកខ្លួនផ្អែកនឹង
 កំពែងក៏ធ្វើសលក់ទៅ ។ ស៊ុនហៀននឹងឱ្យសុកឃើញបានការដូច្នោះ
 ក៏ធ្វើបីដូចជាចូលទៅប្រឹក្សាការរាជការ ហើយបណ្តេញទាហានដែលនៅ
 រក្សាខ្លួនលីប៉េតនោះឲ្យថយចេញ ឱ្យសុកក៏កន្ត្រាក់យកខ្លួនទៅបោះ
 ចោលឆ្ងាយពីលីប៉េត ហើយស៊ុនហៀននឹងឱ្យសុកស្ទុះព្រមគ្នា ចូល
 ទៅយកវិទ្យុចងលីប៉េត ក៏យកទៅឡើងស្រុកទ្វេទាហានជួយ ទាហាន
 ទាំងអស់នោះក៏គ្មានទណ្ឌ ម្នាក់នឹងចូលទៅជួយសោះ លុះចងលីប៉េត
 ជាប់ហើយ ឱ្យសុកក៏បើកទ្វារស្រុកស្រែកប្រាប់ប្រកាសទាហានចូលថា
 យើងចាប់ចងខ្លាប៉េហើយ ឲ្យប្រញាប់ចូលមកយកខ្លួនទៅចុះ ។

វៃហ្វូអៀនដូច្នោះ ក៏បំផ្លាញសេះចូលទៅដល់ទ្វារស្រុកតែគិត
 សន្សំយថា លីប៉េតនឹងធ្វើកលហុប៉ោយដូចម្តេចទេដឹង តែចូលហេតុម្តេចក៏
 មិនឃើញមានសេះ ។ ទទួលឱ្យសុកយកខ្លួនរបស់លីប៉េតចោលចេញ
 ទៅជាសំគាល់ វៃហ្វូអៀននឹងទាហានទាំងពួងក៏អស់សន្សំយ ស្ទុះស្រ
 ចូលទៅក្នុងស្រុកវៃហ្វូបាន ។ ឯកោស៊ុននឹងត្រូវលៀវដែលរក្សា
 ត្រួតត្រា យាមល្បាតទ្វារទិសខាងលិចដឹងថា ស៊ុនហៀននឹងឱ្យសុក
 ប្រឡូសវាយលីប៉េត ក៏ចុះពីលើនាទីសែនបន្ទាយទៅជួយលីប៉េត ។ ទទួល
 ទាហានចូលទំលាយបន្ទាយទ្វារស្រុកចូលមកបាន ក៏ចាប់ខ្លួនកោស៊ុននឹង

តៀវលៀវបានទៀត ។ តាន់កុនឃើញទាហានចូលទៅហែកទំលាយចូល
 ទៅក្នុងស្រុកបាន ក៏ឡើងសេះបំផាយចេញតាមទ្វារស្រុកទៅទិសឯជើង
 ជួបប្រទេនីនស៊ីឡូន ។ លើកទាហានព័ទ្ធជាប់ខ្លួនតាន់កុនឃើញ ។ ចូល
 ក៏លើកទ័ពចូលទៅតាំងនៅក្នុងស្រុកហែហ្វី ហើយចាត់ទាហានទៅ
 រំលើងរំលាយទំនប់ដែលទប់ទឹកនោះចេញ ទឹកក៏ហូរស្រកអស់ទៅ
 ហើយចូលក៏ប្រាប់ប្រាមអស់បណ្តាពស្រ្ត ដែលនៅក្នុងស្រុកនោះឲ្យទៅ
 ជាសុខក្សេមក្សាន្តតាមប្រក្រតី ។

ចូលក៏នាំទៀតឡើងទៅអង្គុយលើសែនឈ្មោះបេកប៊ុនទៀត គួនអ៊ូ
 តៀវហើយក៏ឡើងទៅជាមួយ ចូលក៏នាំខ្លួនលីប៊េឡើងទៅ ។ លីប៊េ
 ក្រឡេកឃើញទាហានទាំងពួង ព្រាតគ្នាចូលចាប់ចងខ្លួនខ្ជាប់រឹតរួតស្ទើរ
 តែនឹងស្លាប់ដូច្នោះក៏ស្រែកថា មហាបករដ៍សូមអាណិតមេត្តាខ្ញុំបាទផង ។
 ចូលថា ធម្មតាខ្លាដែលជាប់ចំណងយ៉ាងមាំមួនហើយគេមិនដែលស្រាយ
 លែងទេ ។ លីប៊េឡើងដូច្នោះក៏ទាល់គំនិត ក្រឡេកទៅឃើញហៅសេនី,
 នីនស៊ីនហៀន, និយសុក ឈរក្បែរខ្លួន លីប៊េក៏ស្តីថា អញបានចិញ្ចឹម
 រក្សាជួយទំនុកបំរុងខ្លួនឯងរាល់គ្នាជាយូរមកហើយ ហេតុម្តេចខ្លួនមកគិត
 ទុយសនឹងអញដល់ទីនេះ ។ ស៊ីនហៀនថា យើងធ្វើដូច្នោះ ព្រោះ
 អ្នកឯងមិនជឿស្តាប់ពាក្យយើងសោះ អ្នកឯងជឿស្តាប់រាប់អានតែពាក្យ
 គរិយា ហើយត្រឡប់មកកេរ្តិ៍ធ្វើទោសយើងវិញ ហេតុម្តេចក៏ថាយើង
 គិតទុយសខ្លួន ។ លីប៊េឡើងដូច្នោះក៏ទុញទាល់មិនដឹងធ្វើយថាប្រការម្តេច ។

ឯទាហានដែលចាប់ខ្លួនកោសិទ្ធិបាទ ក៏ចង់នាំទៅជូនចូលៗ សួរថា អ្នកឯងមានការនិយាយនឹងយើងឬទេ? ។ កោសិទ្ធិមិនឆ្លើយ ចូលខ្លាំងណាស់ ប្រើទាហានឱ្យនាំខ្លួនកោសិទ្ធិយកទៅប្រចារជីវិត ។ ក្រោយនោះ ស៊ីឡូនីក៏យុំនាំខ្លួនគាន់កុងទាំងចំណង់ឡើងទៅជូនចូលទៀត ។ ចូលសួរថា តាំងពីអ្នកឯងឃ្លាតចាកយើងមក បានសេចក្តីសុខសប្បាយជាទេឬ? ។ គាន់កុងឮដូច្នោះក៏សំគាល់ថា ចូលនិយាយឱ្យខ្លួនក៏នឹកខឹងណាស់ឆ្លើយថាអ្នកឯងជាមនុស្សអាក្រក់ណាស់ មិនមានសេចក្តីសត្វពិតត្រង់ មានតែឆរបញ្ឆោតមនុស្សឱ្យវង្វែងដោយកល្យបាយ បានជាយើងរត់ចោលតាំងពីនោះមក ។ ចូលឆ្លើយថា យើងជាមនុស្សអាក្រក់ហើយ បានជាអ្នកឯងរត់ចេញពីយើងទៅ ហេតុម្តេចមិនទៅនៅនឹងមនុស្សល្អ ក៏បានជាមកនៅនឹងលីប៉េប៉ាជាមនុស្សអាក្រក់ទៀត? ។ គាន់កុងឆ្លើយថា លីប៉េប៉ាជាមនុស្សគ្មានដំរើប្រាជ្ញាមិនចេះគិតការអ្វីក៏មែន តែមិនបានជាមនុស្សភ្នកកុហកដូចខ្លួន បានជាយើងចូលមកនៅធ្វើការផង ។ ចូលថា លីប៉េប៉ាជាមនុស្សគ្មានដំរើប្រាជ្ញាសោះ ខ្លួនអ្នកឯងជាអ្នកមានដំរើប្រាជ្ញា ហេតុម្តេចក៏បណ្តោយឱ្យលីប៉េប៉ាថ្វោះការដូច្នោះ? ។

គាន់កុងស្តាប់ហើយនិករទៅនិយាយនឹងលីប៉េប៉ាថា ព្រោះតែខ្លួនមិនចេះស្តាប់យើងរំលឹកសោះ បានជាថ្វោះការយ៉ាងនេះ បើជាស្តាប់ពាក្យយើងខ្លះ កាលណាឡើយនឹងអាចយសខ្លួនទាហានទាំងពួងដូច្នោះ ។

ចូរគូរតាន់កុំនិយាយដូច្នោះក៏ថា លំប្រើមិនស្តាប់ពាក្យខ្លួនបានជាថ្លោះការ
 ក៏ឡូវខ្លួនមានប្រាជ្ញានឹងគិតដូចម្តេច? ។ តាន់កុំនឹងណា ស្រែក
 គឺហាក់ថា ខ្លួនអញគ្រានេះដល់អាយុជីវិតនឹងស្លាប់ហើយ ឯងមិនត្រូវ
 មកដេញដោលសួរយកការធ្វើអ្វីទៀតទេ ។ ចូរធ្វើជាមិនខឹងសួរថា
 ដែលខ្លួននិយាយនេះត្រូវហើយ តែថាមានតាន់កិរិយាបុត្ររបស់ខ្លួន ។
 នឹងគិតប្រការម្តេច? ។ តាន់កុំនឹងបានស្តាប់ក៏គិតអាល័យដល់មាតានឹង
 កិរិយាបុត្រពន់ប្រមាណ ឆ្លើយតបទៅចូរវិញថា ធម្មតាជាតិសេនា
 ទាហាននឹងប្រាជ្ញាតាំងខ្លួនជាធំ ពោះបីនឹងចាប់សឹកសត្រូវបាន គេក៏មិន
 ដែលមានធ្វើអន្តរាយដល់មាតាបិតាកិរិយាបុត្រសត្រូវនោះទេ គេធ្វើ
 អន្តរាយចំពោះតែរូបអ្នកដែលប្រព្រឹត្តខុសនោះ ដូចខ្លួនយើងក៏មានទោស
 ដល់អាយុជីវិតហើយ យើងមិនមានស្តាយរូបកាយនេះទេ តែមាតា
 នឹងកិរិយាបុត្ររបស់យើង ។ សូមផ្ញើនឹងមហាទបរាជ ។ ត្រូវមានសេចក្តី
 ករុណា ចិញ្ចឹមរក្សាផងចុះ ។ ចូរក៏នឹករលឹកដល់គុណបុណ្យតាន់កុំ
 ដែលបានជួយសង្គ្រោះដោះទុក្ខមកពីខាងដើម ប្រាជ្ញានឹងចិញ្ចឹមរក្សា
 តាន់កុំទុក មិនទាន់នឹងថាប្រការម្តេច តាន់កុំក៏សូរលោតចុះពីលើ
 សែន ដើម្បីនឹងឲ្យទាហានសម្លាប់ខ្លួនចេញ ។ ចូរឃើញដូច្នោះក៏ឲ្យ
 ទាហានចាប់ខ្លួនតាន់កុំទុក តាន់កុំមិនត្រាមស្តាប់ ចូរក៏មានចិត្តអាណិត
 អាណា ថ្ងៃដើរឃើញក្រោយទៅហើយក៏និយាយនឹងតាន់កុំថា បើអ្នកមិន

ចូលចិត្តទៅជាមួយនឹងយើងក៏វាហ៊ីទៅចុះ តែមាតានឹងភរិយាបុត្ររបស់អ្នក
 យើងទទួលព័ត៌មានរក្សា អ្នកកុំបីមានវិតកុក្កក្កោង្សឡើយ ។ ឯតាន់កុង
 ដើរទៅដល់ក្រែកំពែង ក៏សំដែងអាការឲ្យទាហានប្រហារជីវិតស្លាប់កុង
 ទីនោះ ។ ចូរកុំប្រើទាហានឲ្យរៀបចំសតតាន់កុង នាំយកទៅបញ្ជុះ
 តាមប្រវែណីហើយឲ្យបំរើឃុំនាំយកខ្លួនមាតា នឹងភរិយាបុត្រតាន់កុង
 ចូលទៅរក្សាទុកកុងក្រុងហ្វ្លុយីតា ហាមប្រាមមិនឲ្យនរណាទៅបៀតបៀន
 ឲ្យបានសេចក្តីលំបាកឡើយ ។

ឯលីប៉ៅនៅលើសែនបន្ទាយនិយាយនឹងឡៅពីថា មហាឧបរាជរាប
 អាស្រ័យឡៅញ៉ាអ្នកជាប្រាកដ គ្រានេះខ្លួនខ្ញុំតែឮជាមនុស្សទោសមាន
 ទោសដល់ស្លាប់ហើយ អ្នកចូរជួយរិះគិតយកអាយុជីវិតខ្ញុំផងចុះ គុណ-
 បការរបស់អ្នកនឹងមានលើខ្លួនខ្ញុំតទៅ ។ ឡៅពីបានឮដូច្នោះក៏នៅ
 ស្ងៀមគ្រាន់តែញាក់មុខ ។ ទទួលចូរឡើងទៅលើសែនវិញ លីប៉ៅក៏
 និយាយថា សព្វថ្ងៃមហាឧបរាជគិតការធំ បារម្ភតែខ្លួនខ្ញុំបាទមួយ
 ថា ជាមនុស្សចម្រើនចម្រុះ ឥឡូវចាប់ខ្លួនខ្ញុំបាទបានហើយ ខ្ញុំបាទក៏
 សុំអាយុជីវិតទុកធ្វើការតបស្នងសេចក្តីណា លោកគរទៅ ព្រោះអំណើះទៅ
 មុខខ្ញុំបាទយល់ថា រាជសម្បត្តិគង់នឹងជាកម្មសិទ្ធិរបស់លោក ។ ចូរ
 បានស្តាប់ដូច្នោះទើបសួរឡៅពីថា ដែលលីប៉ៅថាដូច្នោះ អ្នកនឹងយល់
 ឃើញប្រការដូចម្តេច? ។

(មាតត)

ចាលៈ ជំងឺ ទមយន្តិ

រឿងព្រេងប្រទេសនិរណ្ឌ

អ្នកស្រីស្រីនំ - សារីយ៉ាតំ ក្រុមពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ប្រតិកាសាប្រកាសមកដាក់កាសាខ្មែរ

(តមក)

វគ្គទី ៤

ព្រះនាងទមយន្តិទ្រង់ស្តេចចេញមកក្រសាលទេព្យាន ដោយមាន
ស្រីស្នំហែតាមក្រោយត្រសង ។ នៅក្នុងទេព្យាននោះមានស្រះមួយ
ដែលសម្បូរណិទៅដោយផ្កាឈូកពេញពាស ។ ព្រះនាងចង់ចុះស្រង់
លេងក្នុងគង្គា ។ នៅពេលដែលព្រះនាងកំពុងតែហែលលេងជាសុខ
សាន្ត ស្រាប់តែមានកូនព្រៃមួយចុះបណ្តែតខ្លួនលើផែនទឹកដែលរំជួយ
ដោយលេក ។ ព្រះនាងទមយន្តិទំគយគន់មើល ហើយមានព្រះបន្ទូល
ថាៈ “មកនេះ កូនដីច្រសើរ! ឲ្យខ្ញុំសុំស្លាបស្លាបទន់ល្ហើយដែលជាវត្ថុមួយ
អស្ចារ្យផង” ។ ប៉ុន្តែកូនហាក់ដូចជាគ្មានឮសោះ វាចេះតែហើរថយ
ទៅៗ ។ ព្រះនាងទមយន្តិចង់ក្រសាលផងក៏ចេះតែតាមចាប់ផុតៗ ។
ពួកស្រីស្នំដែលនៅលើមាត់ច្រាំង ឃើញព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រិដេញតាម
កូនដូច្នោះក៏នាំគ្នាសើចសប្បាយ ។ កូនអន្ទង់ព្រះនាងទាល់តែដល់
លើវាលស្មៅមួយនៅក្បែរទឹក ហើយវាក៏ឈប់នៅទីនោះចាំព្រះនាងៗ

ទ្រង់រត់ឡើងពីទឹកដោយមានសេចក្តីត្រអាលជាពន្លឺក ហើយស្រែកបណ្តើរ
 ផងថា: “ឯងទៅណាទៀត ម្តងនេះអញចាប់បានឯងហើយ, នៅក្នុងទឹក
 ឯងវិហលត្រូវជាងអញ ប៉ុន្តែដល់គោកហើយ ឯងមិនមែនរត់ឈ្នះអញ
 ទេ” ។ ខណៈនោះស្រាប់តែក្បាលពោលពាក្យយ៉ាងស្រទន់ពីរោះឡើងថា
 “ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំលែងរត់ទៀតហើយ ព្រះនាង! ព្រោះទូលបង្គំបាន
 អន្ទង់ព្រះនាងឲ្យឆ្ងាយអំពីពួកស្រីស្នំហើយ, អស់វារៈដ៏យូរទើបគេមក
 ដល់ព្រះនាង ។ បើដូច្នោះ សូមព្រះនាងទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ទូលបង្គំ,
 ទូលបង្គំជាខ្ញុំនេះ ជាអ្នកនាំរាជសារមកក្រាបទូលព្រះនាង: នៅឯប្រទេស
 និសធុ: មានស្តេចមួយព្រះអង្គព្រះនាមព្រះបាទនាល: សោយរាជសម្បត្តិ
 ទ្រង់ប្រកបដោយរូបរោមលោមពណ៌ល្អ គ្មានអ្វីប្រដូចបាន កាលណា
 គេឃើញទ្រង់ គេតែងគិតថា ក្រែងតែគន្លង (Kandarpa) មកក្នុងខ្លួន
 បន្តិ ។ ទ្រង់មានព្រះទ័យក្លាហាន ហើយនឹងមានសន្តិភាពផង ពួក
 សត្រូវខូចខ្ចាចទ្រង់ណាស់ ។ ទ្រង់បានឮគេពោលពាក្យសរសើរព្រះ
 នាងជាញយៗ ហើយទ្រង់ក្អួចព្រះទ័យស្នេហាព្រះនាង បើសិនជាព្រះនាង
 បានព្រះអង្គជាព្រះស្វាមី ម៉្លោះសមព្រះនាងនឹងបានគប់ប្រសព្វនូវសេចក្តី
 សុខតិត ។ ទូលព្រះបង្គំធ្លាប់នៅឯស្នូតិខាយ ជាមួយនឹងព្រះអាទិទេពនឹង
 ទេពកញ្ញា ប៉ុន្តែទូលបង្គំនឹងថាព្រះអាទិទេពណាមួយ ល្អដូចព្រះបាទនាល:
 ឬនឹងថាទេពកញ្ញាណាមួយ ល្អដូចព្រះនាងទេមួយន្តិគ្មានឡើយ ។ កង
 ។

ចំណែកមន្ត្រីទាំងអស់ ព្រះនាងទុកដូចជាវត្តមួយដ៏ថ្លៃថ្លា គួរតែអ្នកដែល
 មានសមត្ថភាពលម្អើតទៅរូបរមេវាសនាជាមួយនឹងអ្នកលម្អើត; ការរូបរមេ
 វាសនាបែបនេះ នឹងបានសេក្តីសុខ សេចក្តីចំរើនជរាប” ។ ព្រះនាង
 ទេមយន្តី ទ្រង់ព្រះសន្តាប់ក្បួនចរចាហើយព្រះនាងទ្រង់ញញឹម, មើល
 ទៅរមព្រះសុខនៃព្រះនាងទ្រង់ញញឹមដូចជាផ្កាទើបនឹងរីកថ្មី។ ដែលមាន
 សម្បុរស្រស់បំប្រិម, ក្បួនកំលប់ក្រាបទូល, ព្រះនាងទ្រង់ព្រះដំរិះដោយ
 គង់ទៅស្ងៀម ។ បន្តិចមក ព្រះនាងទ្រង់អង្គុយក្បួន ដែលមានស្លាប
 សម្បុរមោស ហើយទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា: “ក្បួនសម្បុរញ៉ា! ចូរឯង
 ទៅក្រាបទូលព្រះបាទនាលៈវិញថា: បើព្រះអង្គមិនឆ្កើងវិញទេ សូម
 ស្តេចទ្រង់យាងមកកាន់ប្រទេសព្រះបិតានៃព្រះនាង។ នឹងមានសេចក្តី
 ត្រេកអរជាពន្លឹក” ។ ព្រះនាងលុះមានព្រះបន្ទូលហើយ ក៏បោះ
 អង្គុយក្បួន។ ក៏ហើរសំដៅទៅនគរព្រះបាទនាលៈ ។

វគ្គទី ៥

ព្រះនាងទ្រង់ចេះតែនឹកឃើញនូវសំដីកាន់ព្រៃ តុំមានភ្លេចមួយ
 វេលា ហើយទ្រង់ចរិតក្អកក្អិនព្រះហ្វូងថា: “អញមានគេស្រឡាញ់!
 អញមានស្តេចមួយព្រះអង្គ ដែលមានរូបរមេលាមពណ៌ល្អគ្មានពីរ
 ស្រឡាញ់” ។ ប៉ុន្តែលុះព្រះនាងទ្រង់នឹកឃើញថា: “ស្តេចនោះគង់ទៅ
 ឆ្ងាយពីព្រះនាងណាស់ កាលណាឡើយព្រះអង្គនឹងស្តេចយាងមកដល់!

កាលណាខ្សឹបព្រះនាងនឹងបានយល់ព្រះភក្ត្រព្រះអង្គ” ។ ព្រះនាង
ក៏ដកដង្ហើមដំហើយមានព្រះភក្ត្រស្រពោនជាទុក្ខខ្វល់ក្នុងព្រះទ័យ ។

ពួកស្រីស្នំទាំងអម្បាលមាណាពុំយល់ហេតុ ដែលនាំឲ្យព្រះនាង
កើតកង្វល់យ៉ាងនេះសោះ ។ នាងមលរិកា (Malavika) ដែលជា
ស្នំដំនិតបានទូលសួរព្រះនាងថា “ហេតុអ្វីបានជាព្រះនាងលង់ញញឹម
សប្បាយ ព្រះនាងធំប្រសើរ! ទ្រង់ដកដង្ហើមដោយលំបាក ខ្យល់
ដែលបក់មកពីភ្នំ ហាក់ដូចជាមានសភាពធ្ងន់ស្អប់លើព្រះរូបព្រះនាង
ដែលខ្លួនល្អក់ ។ កងដែលនៅនឹងកព្រះហស្ត នឹងកព្រះបាទនៃព្រះនាង
ក៏លែងបញ្ចេញខ្យល់សំណួរយ៉ាងពីរោះតទៅទៀត ព្រះនាងបើមានវិតក្កអំពី
រឿងអ្វី សូមព្រះនាងកុំទ្រង់លាក់រឿងហេតុនោះទ្រង់ខ្ញុំម្ចាស់ថ្មី” ។ ប៉ុន្តែ
ព្រះនាងនៅត្រងើយ ប្រហែលជាព្រះនាងគ្រាន់តែស្តាប់ចោលទៅទេ
ក៏មិនដឹង ។ នាងមលរិកាចង់ជួយយកអាសាព្រះនាង ក៏រត់ទៅទូលព្រះ
បាទភិមៈជាព្រះវរបិតាថា: “បពិត្រព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស! សូមទ្រង់
ព្រះមេត្តាប្រាស! ទ្រង់បានប្រគល់ខ្លួនខ្ញុំម្ចាស់នេះ ឲ្យទៅបំរើព្រះរាជ-
បុត្រិ ដោយប្រិយភាព ។ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ខ្ញុំម្ចាស់នាទេសចក្តីព្រួយ
ជាខ្លាំងណាស់ ព្រោះព្រះនាងព្រួយព្រះហ្វូងទ័យទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។
ព្រះនាងមិនទ្រង់ឆ្លើយនឹងសំនួរខ្ញុំម្ចាស់សោះ ហើយទ្រង់ចេះតែគប្ប-
មល់នឹងការសព្វសារពើ ។ ព្រះនាងទ្រង់ប្រឈួនហើយ សូមទ្រង់ព្រះ

មេត្តាប្រាស! សូមទ្រង់យោងទៅមានព្រះរាជធុន្តរសួរព្រះនាងឲ្យទ្រង់
 ជ្រាបថា ហេតុអ្វីបានជាព្រះនាងកើតទុក្ខ សូមទ្រង់ប្រាសប្រណីមើល
 ព្រះនាងឲ្យជាសះស្បើយផង” ។ ព្រះបាទភិម៌ លុះទ្រង់ព្រះសណ្តាប់
 សព្វសេចក្តីហើយ ទ្រង់ខ្ញុំតំនឹងព្រះរាជបុត្រី ទ្រង់យោងចេញយ៉ាង
 លឿនទៅកាន់ដំណាក់ព្រះនាង ហើយទ្រង់ទតយល់ព្រះនាងទមយន្តី
 គង់សំឡឹងទៅទីឆ្ងាយ ។ ក្នុងកាលព្រះនាងមានព្រះបន្ទូលដាច់ៗ ដូចគេ
 ហត់ ។ ព្រះនាងទ្រង់ក្រោកឈរឡើង ព្រះរាជាស្មានតែព្រះនាង
 ឃើញទ្រង់ ។ តែព្រះនាងវែរព្រះក្រូចេញមិនថ្វាយបង្គំទ្រង់ ព្រះនាង
 យោងតិរបីដំហាន ហើយទ្រង់ដាក់ព្រះអង្គគង់លើព្រះទែនសំរាកព្រះ
 កាយវិញ ។ ព្រះរាជាមានព្រះធុន្តរថា: “ទមយន្តី កូន!...” ប៉ុន្តែ
 ទ្រង់យល់ថាព្រះនាងគ្មានស្តាប់ទ្រង់ទេ ទើបទ្រង់គិតថា “តើ-ទមយន្តី
 កើតអ្វីអេះ?” ហើយទ្រង់ទៅតែសំឡឹងព្រះនាងគ្មានដាក់ព្រះទេត្រ ។
 ព្រះនាងទ្រង់ក្រោកឈរឡើងទៀត ហើយទ្រង់គង់ទៅវិញដោយដក
 ដង្ហើមធំ ។ មួយរំពេចនោះស្រាប់តែព្រះនាងក្រឡេកស្តាល់ជាព្រះវរបិតា
 ក៏សួរទៅឧបព្រះបាទព្រះអង្គ ហើយមានបន្ទូលដោយសំឡេងឡោយថា
 “ឧ: ព្រះវរបិតា!” ប៉ុន្តែព្រះនាងមានព្រះបន្ទូលពុំទាន់ទាំងចប់ផងព្រះ
 នាងក៏ទ្រង់ព្រះកវិទ្យ ។ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់មានព្រះធុន្តរយ៉ាងស្រួល
 ទៅកាន់ព្រះនាងថា: “ម្ចាស់កូន! ព្រះវរបិតាដូចជាយល់ខ្ញុំទុក្ខរបស់កូន

ក្នុងខណៈដែលកូនកំពុងតែពេញរូប - រាងយ៉ាងនេះ មិត្តភាពរបស់បិតា
 តែមួយ មិនជួនល្មមនឹងធ្វើឲ្យកូនសប្បាយចិត្តបានទេ ។ ថ្ងៃណាមួយ
 ក្នុងពេលឆាប់ៗ នេះ បុរសដែលជាប្តីរបស់កូននឹងមកនាំកូនចេញឆ្ងាយពី
 ព្រះបិតាហើយ ព្រះបិតាគ្មានសិទ្ធិនឹងអ្នកញ្ជាត់ឡើយ ។ ចូរកូនកុំយំថ្វី
 ណាទមេយន្តី! ចាំព្រះបិតាប្រើទូកឲ្យទៅទូលស្តេចក្នុងទ្វីបទាំងមូលឲ្យមក
 ប្រជុំនៅក្នុងសន្និបាតដែលកូនស្រីត្រូវបានស្តី ដែលប្រកបដោយជោគជ័យ
 ដោយខ្លួនឯង” ។ ព្រះនាងទមេយន្តី ក៏សួរហ័សទៅឲ្យព្រះបិតា
 ដោយមានកិត្យញ្ញីមស្រស់ស្រាយ ។

វគ្គទី ៦

ពួកទូកចេញនាំសារទៅគ្រប់នគរ ហើយចូលទៅទូលស្តេចគ្រង
 រាជ្យថាៈ “ សូមព្រះករុណាជាម្ចាស់ជំរិតលើត្បូងទ្រង់ជ្រាប ដ្បិតព្រះនាង
 ទមេយន្តី ដែលជារាជបុត្រីព្រះបាទភិមៈ ដែលជាស្តេចសោយរាជ្យនៅ
 ប្រទេសវិទកៈត្រូវបានស្រីព្រះស្វាមី ព្រះករុណា ជាម្ចាស់យើងខ្ញុំរាល់គ្នា
 សូមឲ្យទ្រង់យាងចូលទៅក្នុងមហាសន្និបាតនោះ” ។

ពួកស្តេចទាំងឡាយដែលបានទទួលដំណឹងយ៉ាងដូច្នោះ ក៏រៀបព្រះ
 អង្គឡើងគង់លើរាជវាំងវិសេស ព្រមទាំងមានក្បួនវៃហ័សក្នុងស្តេចផង ។

(មានត)

ដំណើរអស្ចារ្យនៃលោក វ៉ាស្យូប៊ីយូយេ

លោក យូកូគុស៊ី អ្នករៀបរៀង

លោក វ៉ាយ - ប៊ុក ក្រុមការ ប្រែពីបារាំងមកជាខ្មែរ

កថាមុខ

ក្នុង គ. ស. ១៧៧១ នៅកោះស៊ីកូគុ (Shikoku) នៃប្រទេសជប៉ុន គេមានបោះពុម្ពផ្សាយនូវរឿងនេះ, អ្នកនិពន្ធនាម “យូកូគុស៊ី” - ជា- រហស្សនាម ប្រែថា “អ្នកស្រុកនៅជ្រោះភ្នំ” គឺជារឿងរ៉ាវប្រកបដោយ អច្ឆរិយភាព ដែលយើងបានបកប្រែមកចុះផ្សាយនៅទីនេះ ។ សៀវភៅ នោះនាមថា អ៊ីកូគុគីដង់ (Ikoku-Kidan) “រឿងព្រេងនៅស្រុកប្លែក” ។ រឿងនេះមានអ្នកនិពន្ធចំណាចខាងប្រឡោមលោក នាម បាក់សិន (Bakin) បានយកមករចនាហាសិបឆ្នាំក្រោយមក ដាក់អត្ថបទថា “មុសូប៊ីយូយេ” (Musobioyé) តែកិច្ចការដែលធ្វើទាំងប៉ុន្មានមិនសូវមានសារៈសំខាន់អ្វី ឡើយ ។ ដំណើរទីមួយនឹងដំណើរទីប្រាំមួយ គេបានបកប្រែចុះក្នុង ទស្សនាវដ្តី “Transactions of the asiatic Society of Japan” ពី គ. ស. ១៨៧៧ ។ ការបកប្រែនេះ គឺបកប្រែតាមលោក វ. ក្រេស្តន់ស្យុង (M. w. Cresvdson) ដែលបានចុះផ្សាយនៅក្នុងទស្សនាវដ្តី (Nineteenth Century) ។ យើងសូមឱ្យលោក - អ្នកដែលពេញចិត្តខាងការស្វែងរក

នូវបញ្ហាខាងប្រកបអ្វីនឹងមួយៗ នៃសៀវភៅនេះ អាចនូវការម្នាក់ៗរបស់
លោកគ្រិស្តីស្តុនចុះ! រឿងរ៉ាវក្នុងសៀវភៅនេះ ដូចគ្នានឹងដំណើរលោក
ប្រកបដោយអមតភាពនៃគុលីវេរ (Gulliver) ចំពោះត្រង់ដំណើរទៅ
ប្រទេសប្រូបឌីនញ៉ាត់ (Pays de Brobdingnag) គេបានឲ្យដំណឹងថា
សៀវភៅដែលលោកស្វីហ្វត់ (Swift) និពន្ធបានផ្សាយទៅដល់ប្រទេស
ជប៉ុនជាសេចក្តីបកប្រែភាសាហុល្លង់; គឺសៀវភៅនេះ ដែលជាបុព្វហេតុ
ឲ្យអ្នកនិពន្ធសៀវភៅអ៊ីកុតុនីដង់ បានយកមករចនាជារឿងព្រេងនេះ ។
បើទុកជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សៀវភៅនេះ សមរម្យនឹងយកមកអនុវត្ត
ខាងមជ្ឈដ្ឋានជប៉ុន ហើយយើងសង្កេតទៅប្រហែលជាសៀវភៅនេះ
សម្រាប់រិះគន់ដោយស្វាតំបាំងនៅសម័យបច្ចុប្បន្ននេះ ។ មានសេចក្តីខ្លះ
ដូចជាការក្សដែលមានលំនាំគ្នាឲ្យសើចរបស់លោកស្វីហ្វត់ ហើយយោបល់
ដែលអ្នកនិពន្ធបានពណ៌នាក្នុងដំណើរទៅប្រទេសយក្ស ដែលលោក
វល់វ៉ែរ (Voltaire) បានយកទៅរចនានូវរឿងព្រេងនោះ គឺថាសៀវភៅ
នេះមានឧបសគ្គប្លែកអស្ចារ្យ ដែលជាហេតុឲ្យលោកអ្នកអាចពេញចិត្ត
មិនខាន ។

គ. សាំង - អ៊ីវ (G Saint-Yves)

១.- ដំណើរទៅកាន់អមិតៈប្រទេស (Pays d'Immortalité)

ក្នុងកាលពិតពេលកសម្បុរណិដោយគោតទ្រព្យ ហើយប្រកប
 ដោយសន្តិភាព នៅទីក្រុង នាគាសាគី (Nagasaki) ក្នុងខេត្តហ៊ីសេន
 (Hisen) មានមនុស្សម្នាក់នាម "ស៊ីកាយ៉ា" ឬ "ស៊ីហ្គាយ៉ាយ" [hikaiya
 wasobiya] តូចវង្សត្រកូលរបស់លោកមានមកពីបុរាណកាល ជាសេដ្ឋី
 តាំងទីលំនៅ ៗ ទីក្រុងនោះ ។ លោកជាចៅហ្វាយគួរជាទីគោរពខ្លះ
 ពាណិជ្ជដ្ឋានមួយ លក់លក់មកពីប្រទេសចិននិងហុល្លង់ ដោយមានអ្នក
 ជំនួញបរទេសទៅមកជាញឹកញយ, ហើយលោកជាអ្នកប៉ុនប្រសប់ខាង
 និពន្ធរឿងរ៉ាវផង ។ ដល់ធ្វើជំនួញនោះបានចំរើនតាមលំដាប់ លោក
 បានប្រគល់ហោងនោះមកប៉ុនប្រសលោកនាម សុសូ (shuz) លោក
 កាយបានសែសិបប្រាំបីឆ្នាំ លោកបានចាត់ឱ្យសង់គេហដ្ឋានមួយដោយ
 ឡែក ស្ថិតនៅជិតគ្រិហាដើមរបស់លោក ហើយលះបង់ការងារទាំងអស់
 ចូលទៅនៅទីនោះ ។ លោកនៅតែម្នាក់ឯងជាមួយនឹងទាស៊ីម៉ាក់សម្រាប់
 ដាំបាយបរិភោគ ។ ដើម្បីនឹងសម្រាកកំឡាំង លោកបានទៅធ្វើនេ-
 សាទត្រីជាកិច្ចកំសាន្ត ព្រោះលោកចូលចិត្តតាំងពីយុវនក្សាតមក ។
 ដំបូងលោកបានស្នូតនៅលើមាត់សមុទ្រ តមកទៀតលោកមានទូក
 មួយអុំទៅកណ្តាលសមុទ្រ ។

នៅពាក់កណ្តាលខែសីហា សម័យដែលព្រះចន្ទកំពុងពេញបូណ៌ម័;
 ក្នុងពេលនេះ មានពួកអ្នកមានចំណេះច្រើនទៅលេងកំសាន្តនៅទីនោះ ។
 លោកវ៉ាស្យូប៊ីយូយេ ដើម្បីចៀសចេញពីការដៃក្នុង ចំពោះពួកបណ្ឌិត
 ទាំងនោះដែលអ្នកអាងអំពីចំណេះវៀងខ្លួន លោកក៏ដើរទូកមួយដើម្បីនឹង
 ទៅយកខ្យល់អាកាសតែម្នាក់ឯង ។ បន្តិចព្រះចន្ទក៏រះឡើងភ្លឺចែងចាំង
 ដោយរស្មីស្រឡា ទៅលើប្លង់ដីដើមស្រល់ ។ លោកក៏បានទស្សនា
 នូវពន្លឺភ្លឺទាំងនោះ ដោយពេញចិត្តពន់ពេក, ហើយអុំបណ្តើរស្ទូប
 បណ្តើរ ដល់ទៅចម្ងាយមួយយោជន៍ពីមាត់សមុទ្រ លោកបានឃើញ
 ពពកខ្មៅនៅលើនិកាល័យ ។ បន្តិចទៀត, វាយោបក់ឡើង ភ្លៀងក៏
 ធ្លាក់មក ។ លោកបានចាំនូវសុភាសិតមួយកន្លែងថា: “មេឃក្នុង
 សរទះរដូវវិប្រច្រលជាងចិត្តមនុស្សទៅទៀត” ។ លោកក៏ប្រញាប់ប្រ-
 ញាល់អុំវិលត្រឡប់មករកគោកវិញ តែមិនបានសម្រេច! វាយោធ្វើ
 ឲ្យវ៉ាហកក្តោង កាប់បំបាក់ដីក្តោង ហើយទូកក៏វិលទៅកាន់កណ្តាល
 សមុទ្រវិញ ។ បន្តិចទៀត, មេឃក៏កាន់តែងងឹត លោកវ៉ាស្យូ-
 ប៊ីយូយេលែងដឹងទិសតំបន់ កុំទូកជាការឥតប្រយោជន៍, ហើយលោក
 អស់កម្លាំងផង ។ តែចិត្តលោកកាន់តែភ្លៀវភ្លាឡើង, លោកអង្គុយនៅ
 ក្នុងទូកហើយបណ្តោយទៅតាមខ្យល់ព្យុះនាំទូកទៅកាន់ទីណាក៏ដោយ ។

លុះពេលបុព្វល្អាសម័យនៃថ្ងៃទី ៤ វាយោក៍ស្ងប់ ។ លោកវ៉េស្វីយ្យេ
 មិនជ្រាបថាលោកស្ថិតនៅទីណាទេ ព្រមទាំងមិនស្គាល់ទិសណាដែល
 លោកបំរុងនឹងចែវទៅ, លោកក៏បណ្តែតទូកលោកទៅតាមទំនើងទឹក
 ហូរ ហើយលោកបំណងនឹងរស់នៅក្នុងពេលនោះដោយការនេសាទត្រី
 ដូចជាលោកសង្ឃនាម សុនក្វាន(១) នៅលើឫម្ពុយនៃកោះដែលមានព្រះ
 ពាយបក់បោកជាខ្លាំង ។ ក្នុងរយៈវេលាបីខែ, ទូកនោះបានអណ្តែត
 ទៅដល់ភូមិភាគមួយដែលលោកសន្មតថា “សមុទ្រកក់” (Mer de Boné)
 ដែលគ្មានវាយោនឹងលេកសោះ ។ ហើយក្នុងពេលនោះ លោកយូន
 បាយពាន់ពេក ។ ដប់ថ្ងៃក្រោយតមក លោកស្ថិតនៅក្នុងទូករត់ចាំតែ
 សេចក្តីស្លាប់មកដល់ ។ ក្នុងមួយរំពេច, លោកដូចជាមានកំឡាំងថ្មីដោយ
 មានព្រះពាយបក់នាំក្លិនក្រអូបមកពីទីមួយ ។ លោកក៏ងើបក្បាលឡើង,
 ក្រឡេកទៅឃើញដី, ក៏ចែវទូកដើម្បីទៅឈប់នៅទីនោះ ។ លោកមាន
 ចិត្តឆ្ងល់ពាន់ពេកថាដល់លោកអញ្ជើញជិតទៅដល់ទីនោះ លោកទៅជា
 មានកំឡាំងថ្មីឡើងវិញ; លោកក៏ចែវហូតដល់មាត់សមុទ្រ ។ ដល់
 លោកឡើងទៅលើគោក, លោកស្វែងរកទឹកបរិភោគសិន, លោក
 បានទៅប្រទះនឹងទឹកសឡើមមានរសប្លែកអស្ចារ្យ លោកអាស្រ័យ

(១) លោកសង្ឃនាមសុនក្វានសតវិញ្ញ ១២ ដែលគេដាក់ទណ្ឌកម្មនិរទេសចេញពីស្រុកទៅ
 ស្លាប់ពណ្តាលពោះសមុទ្រ ។

ទឹកនោះច្រើននាំឲ្យលោកសប្បាយចិត្ត លែងនឹកនានូវទុក្ខព្រួយពីកាល
មុន ។ លោកបានឡើងទៅលើភ្នំក្នុងមួយហើយក្រឡេកមើលទៅគ្រប់
ទិសដំបូងដឹងថាខ្លួនស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសមួយ ដែលមានត្រឹមតែវត្តមួយ ។
ប្លែកពីវត្តដែលមាននៅប្រទេសដំបូង ថែមទាំងធម្មជាតិនោះ មានសភាព
ស្អាតល្អមួយរយស្នូនទៅទៀត ។

ពួកប្រជាករដែលមកចោមរោមជុំវិញលោកក្នុងមួយរំពេច លោក
បានសាកសួរពួកនោះដោយពោលពាក្យជាភាសាចិនស្តង់ តែប្រជាជន
ទាំងនេះ នៅស្ងៀមស្ងាត់មិនអាចឆ្លើយតបតម្កើឡើយ ។ លោកនៅទី
នោះ ប្រៀបដូចជាមៀមដែលមានហ្វូងក្អែកចោមរោម, តែលោកមាន
កិត្យសំណាងទទួលជួបនឹងមនុស្សម្នាក់ ប្រហែលអាយុជាងសែសិបឆ្នាំកំពុង
វែញកចូលមកជិតលោកហើយក៏សួរមកលោកជាភាសាចិនថា លោក
អញ្ជើញមកពីណា? ។ លោកក៏ពណ៌នាជំរឿនមកនោះអំពីព្រឹត្តិការណ៍
សព្វគ្រប់ហើយ អ្នកនោះបានសរសើរថា "លោកមានកិត្យស្មារតីបាន
អញ្ជើញមកដល់ប្រទេសនេះ នាមថា: អមតៈប្រទេស ស្ថិតនៅប្រាំ
មួយម៉ឺនយោជន៍ពីប្រទេសដំបូង ។ ខ្ញុំឈ្មោះសូ-ហ្វុ-គុ (Jofoku)
ហើយព្រះអង្គរាជប្រទេសចិនព្រះនាមស៊ីស្កូ (Shisko) ស្តេចរីកលចរិត
ហើយជាចល្លារាជ បានចាត់ខ្ញុំជាគ្រូពេទ្យមកកាន់ទីនេះ ដើម្បីនឹងស្វែង
រកទឹកម្រឹក្ស (ទឹកដែលធ្វើឲ្យអាយុវែង, (elixir de Congue vie) ។ ខ្ញុំ

បានមករកឃើញនូវទឹកអម្រិតនេះ តែខ្ញុំយល់ថាគួរឱ្យស្តាប់ខ្លឹមនូវការធ្វើ
ឱ្យចម្លងបានអមតភាព ធ្វើចិត្តខ្ញុំមិនឱ្យរិលត្រឡប់ទៅកាន់ប្រទេស
វិញ ។ លោកអាចពិសោធន៍បានថានៅទីនេះគេអាចរស់នៅបានជាវិនិច្ឆ័យ
ហើយមិនដែលមានពេលម្តងសោះឡើយ” ។

- លោកវ៉ាន់ស៊ូប៊ីយូរយ ឆ្លើយតបទៅវិញថា : ខ្ញុំទុកជាមានភ័យ
សំណាងល្អដែលបានមកសន្តិភាពនឹងបណ្ឌិត សូហ្គុត ដែលខ្ញុំបាន
អានសៀវភៅរបស់លោកជាច្រើន ។ ខ្ញុំបានឮគេពោលពីអមតៈប្រទេស
តែខ្ញុំមិនជឿអ្នកណាហោះឡើយ” ។ សេចក្តីឆ្លើយនេះ ធ្វើឱ្យលោក
សូហ្គុត សង្ឃាយចិត្តពន់ពេកទាល់តែលោកស្រែកថា : “បើប្រទេស
ជប៉ុនជាសមន្តប្រទេសនឹងប្រទេសចិន សូមលោកចូលមកនៅក្នុងគេហ-
ដ្ឋានខ្ញុំប្រៀបដូចជាគេហដ្ឋានរបស់លោកចុះ” ។ លោកវ៉ាន់ស៊ូប៊ីយូរយេក៏
ធ្វើតាមបង្គាប់នៃលោក សូហ្គុត ។ លោក វ៉ាន់ស៊ូប៊ីយូរយបានស្ថិតនៅទី
នោះ ពេទីពីរបួបសតវត្សជាទីគោរពរាប់អាន ហើយមានសិទ្ធិចេញទៅ
ពិនិត្យនូវកិច្ចការនឹងអកប្បកិរិយាពួកប្រជាជន ដែលនៅក្នុងអមតៈប្រទេស
(រដ្ឋដែលមនុស្សមានសភាពដូចគ្នាលទើបអាយុ ៤០ ឆ្នាំ) គ្រប់គ្នា ហើយ
មិនដែលមានអាពាធសោះឡើយ ។ ក្នុង ១០០ ឆ្នាំម្តង ដួងកាលមាន
មនុស្សកើតឬស្លាប់ដោយមិនដឹងហេតុមកពីណា ហើយព្រឹត្តិការណ៍បែប
នេះធ្វើឱ្យប្រជាពិស្ត្រជ្រុលជ្រើមពន់ពេក ។ អាកាសត្រជាក់ស្រួល ភ្លៀង

ព្រះអាទិត្យផ្លាស់វែងគ្នាដោយសមភាគ មានផលានុផលសម្បូណ៍ ។
 សត្វក្រសាគេបង្ហាត់ឱ្យចេះក្រវាស់វែងស្រែចម្ការ ហើយអាចទម្រង់ដីកំទំញា
 ត់កំទំបាន ។ លោកវ៉ាន់ស្យូប៊ីយូយេ បានរៀនដំបែករនោះជាយាន
 ជំនិះបែបថ្មី ហើយក៏ធ្វើដំណើរទៅក្នុងប្រទេសនោះ ទស្សនាឱ្យ
 ទឹកខ្លាំងដែលមាននាមល្បីល្បាញ ។ លោកបានឃើញកន្លែងមួយដ៏
 មង្គ្រុតដប៉ុន (pêcher) ជាច្រើន នៅជិតទីក្រុង ។ នៅទីនោះ មាន
 សង់កោដនាគារ រោងល្ខូន និងរាំរាំផ្សេងៗ នៅជិតនោះមានកំភូតមួយ
 មានអ្នករាំតាមលើយ៉ា (Camélias) ដ៏ក្រអូបមួយពាន់នាក់ ។ ក្នុងពេល
 នោះ ជាឱកាសដែលប្រជារាស្ត្រទាំងមូលស្ងៀមខោអាវស្អាតមកត្រឹម
 ទិស ជិះសត្វក្រសាដែលលោកវ៉ាន់ស្យូប៊ីយូយេបានប្រៀបធៀបថាដូចហ្នូង
 ទៅព្រៃហើរលើអាគាសក្នុងស្រទះរដូវ ។ អ្នកទាំងអស់បានក្របខ្លួនរស
 ជាតិខ្លាំងណាស់ ដោយឥតមានភ័យភ័ក្ត្រនឹងទុក្ខនឹងសេចក្តីស្លាប់ ។

តែដោយទេសកាលមានគេយកទៅក្នុងកោះនោះ ឱ្យសៀវភៅគម្ពីរ
 ព្រះពុទ្ធសាសនាដែលពណ៌នាពីសេចក្តីសប្បាយ ខាងស្ថានសួគ៌ពួក
 ប្រជារាស្ត្របានអានឱ្យគម្ពីរទាំងនោះ ដែលអធិប្បាយអំពីសម្បត្តិទិព្វនៅ
 ស្ថានសួគ៌បានយល់ថាជីវិតនៅទីនោះ មានសភាពតែងដែលៗ ចិត្ត
 ទៅជាឡើយណាយនឹងគ្រឿងអាមីស ក៏មានចំណងចង់លះបង់ជីវិត ។
 បុគ្គលណាដែលធ្វើមរណភាព គេទុកបុគ្គលនោះជាសន្តបុរស ហើយ

សេចក្តីមរណៈ គេទុកជាមន្តអាគមដ៏វិសេសដែលអ្នកទាំងអស់ខ្ញុំស្វែងរក
 ដោយការណ៍ពិចារណា ឲ្យវិសង្វារធម៌ នៅក្នុងវិទ្រាតែម្នាក់ឯង ឬធ្វើទុក
 ខ្លួនឯងផ្សេងៗ ។ អ្នកទាំងអស់នោះមិនអាចបរិភោគឲ្យវិទ្ធុទាំងសេដ
 (Ginseng) ដ៏ឆ្លងប្រព័ន្ធវិទ្រា អន្តរឬមា ជាម្ហូបដែលមានគុណសម្បត្តិ
 ពិសា ។ ពិតមែនតែម្ហូបអាហារទាំងនោះសម្បូណិហើយថែកផងប្រ-
 ជាកស្រីទាំងប៉ុន្មានក៏មើលនិយាយឲ្យអាហារនោះ ថាជាឧសថពុលអាច
 ធ្វើជីវិតឲ្យរស់នៅអស់កាលយូរ ហើយមានតែពួកទុតិកដែលគេប្រមូល
 របស់ទាំងនោះមកសំបែចក្នុងគេហដ្ឋាន ។ ពួកសេដ្ឋីពេញចិត្តខាង
 វត្ថុអ្វីដែលធ្វើឲ្យមរណៈឆាប់ដូចជាត្រីព្រះចន្ទ (poisson de lune) ដែល
 មានពិស ។ នៅប្រទេសនោះ មនុស្សណាដែលបរិភោគត្រីព្រះចន្ទ
 មានរសជាតិដូចខ្លាញ់គោ ឬក៏កេមមួយបែប (cant harides) គេ
 យកមករចនាទៅតាមរបៀប មិនអាចធ្វើខ្លួនឲ្យមរណៈបាន គ្រាន់តែ
 ធ្វើឲ្យមានពេកក្នុងរយៈវេលាកន្លះម៉ោង តែប៉ុណ្ណោះ បុគ្គលនោះ
 ទៅជាច្រៀងរំសប្បាយ ដោយមានគំនិតថាអញមុខជានឹងស្លាប់មិនខាន
 ហើយសភាពយល់បែបនេះធ្វើឲ្យមានហសនចិត្តពន់ពេក ។ ដល់ថ្ងៃ
 ចូលឆ្នាំ, ឬពេលដែលមានធ្វើបុណ្យធំ ដើម្បីនឹងឲ្យសេចក្តីសុខច្រើន
 មកដល់ខ្លួន, ប្រជាជននាំគ្នាដំឡោះវាយឆាទន់ (paravent) លើក្រាមៗ
 លើ, រាំងននជាក់បញ្ជាសហើយស្ងៀកពាក់ខោអាវកាន់ទុក ។ លិខិត

សំដែងខ្យល់សេចក្តីសោកស្តាយ ជាលិខិតប្រសើរបំផុតដែលត្រូវបញ្ជូនទៅ
 មិត្តភក្តិក្នុងពេលចូលឆ្នាំ ហើយជាកិច្ចមិនសមគួរបើធ្វើលិខិតទៅឲ្យពរសព្វ
 សាធុការ ក្នុងពេលនោះចំពោះបុត្រធីតា ។ ការគួរសមគឺគេបញ្ជាក់
 ឲ្យដឹងថាខ្លួនមានសុខភាពមិនសូវបរិបូណ៌ ហើយថាខ្លួនជិតដល់ពេល
 ក្ស័យជីវិតដែលបិតាមាតាមានចិត្តរីករាយពន់ពេក ។

មុនដំបូងលោកវ៉ែស្តប៊ិយូយេ យល់ថាជាទំនៀមនៃវប្បកម្មស្តារ
 ហើយទៅជាមានចិត្តសប្បាយចំពោះសុខភាពដ៏ល្អ នឹងអមតភាពរបស់
 លោកទៅវិញ; លុះលោកនៅទីនោះប្រហែលពីរសតវត្ស លោក
 ទៅជាអង្សកដោយជីវភាពមានលក្ខណៈដដែលៗ ។ លោកបានយក
 បញ្ហាទាំងនេះទៅពិចារណា, លោកក៏យល់ច្បាស់ថាមិនដែលមាន
 មនុស្សណាស្លាប់ ។ ការដែលគ្រិស្តស្លាប់ជាហេតុញ្ញាតិលោកឲ្យមាន
 បំណងចង់ស្លាប់, លោកពិសោធន៍ខ្លួនលោកមុជទឹកឲ្យលង់លិច, លោក
 បណ្តែតខ្លួនលោកដូចគ្នាដប ហើយលោកគិតលោកទឹកឲ្យស្លាប់ តែ
 ដល់លោកទៅ ខ្លួនលោកធ្លាក់ដូចគ្នា លោកព័បពង្សទឹកខាងលើ ។ ការ
 ពិសោធន៍ទាំងប៉ុន្មានបរាជ័យធ្វើឲ្យលោកកាន់តែព្រួយបារម្ភជាខ្លាំង; តែ
 លោកមានបំណងចង់យកអមតភាពរបស់លោកមកអនុវត្តនាការ ដើម្បី
 នឹងចេញពីអមតៈប្រទេសទៅទស្សនាប្រទេសវិបាក ។ ហើយនឹងនិពន្ធព័
 ទំនៀមទម្លាប់ប្រជារាស្ត្រដែលនៅប្រទេសទាំងនោះ ។ ដល់លោក

កំណត់ក្នុងចិត្តរួចស្រេច, លោកក៏បានយកទូរស័ព្ទសាកលភាពនៃជីវិតដែល
 រស់នៅ, លោកក៏ទំបរិភោគអាហារឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ដែលជាហេតុនាំឱ្យ
 ប្រជាកស្រែទាំងប៉ុន្មានចំអកឱ្យលោក ។ លោកក៏បានសរសេរសំបុត្រ
 ថ្ងៃនិងអំណរគុណចំពោះសប្បុរស ដែលលោកបានពឹងពាក់អាស្រ័យ,
 លោកលួចក្រសាមួយដែលមានស្លាបមាំខ្លាំង ហើយក៏ដោះក្រសានោះ
 តម្រង់ទៅទិសខាងត្បូង ។

គិតអ្នកនិពន្ធ

ក្នុងពេលចូលឆ្នាំថ្មី, ជនជាតិដប៉ុនបានគុបតែងគេហដ្ឋាននឹងអក្សរ
 សន្តតនាមថាអាយុវែង, ហើយមិនព្រមសរសេរពាក្យថា “បួន” ដែល
 មានសូរសំឡេងថា “ស្លាប់” ។ យើងព្រមទាំងសត្វតិរច្ឆានទទួលខ្ញុំ
 សេចក្តីខ្លាចស្លាប់ តែមិនសមទៅតាមវិចារណញ្ញាណសោះឡើយ ។
 ដល់ភ្នែកចំនិតច្រឡោង យើងត្រូវធ្វើការលំបាកហើយនឹងតស៊ូខ្ញុំសេចក្តីទុក
 ជាច្រើនប្រការ; បើយើងនិព្រលក់, រូបកាយយើងសម្រាកហើយ ចិត្ត
 យើងលះបង់ខ្ញុំការបលិភោជក្នុងលោក ។ ចំពោះន័យនេះសេចក្តីមរណៈ
 ជាកម្រៃហើយអ្នកដែលក្ស័យជីវិតរួចខ្លួនឯងថា ហេតុម្តេចក៏ខ្លួនយើងមិន
 ស្លាប់ពីកាលមុន បើសេចក្តីស្លាប់ស្រួលងាយយ៉ាងដូចនេះ ។ លំអនៃបុណ្យ
 រស្មីព្រះចន្ទធ្វើឱ្យយើងសប្បាយចិត្តពាន់ពេក ព្រោះវត្ថុទាំងនេះមិននៅស្ងួត
 ស្ទើរចិរកាល តែងតែរស់នៅរួចស្លាប់ជាធម្មតា, បើវត្ថុទាំងនេះស្ងួតនៅ

ជានិរន្តរគ្មានអ្នកណាចង់មើលចង់ឃើញទេ ។ ដូចគ្នានឹងមនុស្សមិនចេះ
ស្លាប់, មនុស្សនោះ ដែលសប្បាយនឹងជីវិតដែលរស់នៅរាល់ថ្ងៃ
ហើយមុខជាថ្ងៃនៃក្រាយដែលធ្វើមរណកាល ដូចជាប្រជាជននៅអមតៈ
ប្រទេស ។ មានតែអ្នកណាដែលមានជីវិតរស់នៅដោយសុខស្រួលជា
មួយនឹងយើងអាចខ្លាចសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ។ មានពួកសេដ្ឋីជាច្រើន
ដែលមានរូបកាយមាំមួន អាស្រ័យឧសថឲ្យគេបំរើច្របាច់គក់ ហើយយក
មកដុសរសៃ (Moxas) លោកទាំងនោះអាចជ្រាបបានថា ថ្នាំកែ
រោគគឺសម្រាប់អ្នកឈឺពិត ។ ហើយមិនត្រូវយកមកប្រើសម្រាប់អ្នកឈឺ
មិនពិតនោះទេ ។ បើអ្នកឯងអាពាធត្រូវអញ្ជើញគ្រូពេទ្យមកពិនិត្យស-
ម្បជានរោគ ហើយត្រូវប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលលោកគ្រូពេទ្យបង្គាប់,
កុំឲ្យទុករោគនោះឲ្យយូរទៅអនាគត, ដោយហេតុថារោគនោះស្រាល
នៅឡើយ, មិនត្រូវនឹងជាក់ឧសថភ្លាមទេ បើអ្នកប្រព្រឹត្តយ៉ាងដូចនេះ,
រោគនោះអាចមានអានុភាពខ្លាំងក្លាឡើង ហើយដល់ចង់ជាក់ឧសថ ។
នោះក៏ទៅជាមិនបានការគ្មានផល ។ ចូរអ្នកពិចារណាឲ្យឆ្ងាត់នៃអមតៈ
ប្រទេស ហើយចូរអ្នកតាំងចិត្តកុំឲ្យគក់ស្លូតនឹងសេចក្តីស្លាប់ អ្នកមិន
ត្រូវចង់បានស្ថានភាពជាពួកអមតៈបុគ្គលទេ ។ ចូរអ្នករស់នៅដោយចិត្ត
សន្តោសហើយរក្សាចិត្តនោះឲ្យស្ងប់ស្ងៀមនឹងខ្លួនដូចកំពូលភ្នំដូចនោះ ។

(មានត)

ដំណឹងតាមខ្យល់ក្នុងកន្លែង៖

លោកជេដ - ជឿ សាស្ត្រាចារ្យនៅសាលាគរវិជ្ជាភ្នំពេញ

ប្រើភាសាបារាំងមកជាភាសាខ្មែរ

អ៊ី - ស្នាដៃ

ព្រះអាទិត្យចាំងពេលខ្យល់ឡើងក្តៅដូចគេដុត គឺពេលកណ្តាលថ្ងៃ
ត្រង់ ។ ផ្លូវទឹកខ្លះ រីកដំដោយសារភ្លៀងប្រើក្នុងនិទាយរដូវ ក៏
ហូរក្រវែចក្រវែកចេញពីតួកង្កុំ (ហាម៉ូត) កាត់ព្រៃភ្នំ ធ្លាក់ចុះក្នុង
ឈូង នាំទឹកថ្លាដូចកញ្ចក់ទៅលាយជាមួយទឹកសមុទ្រទៀវស្រងាត់ ។

ពេលនោះក្តៅណាស់ ហាក់ដូចគេយកសំណក់ពុលពុលសមកចាក់
បង្ហូរពាសពេលពាសកាលលើព្រះធរណី ។ (ក្នុងអារាប់តូចមួយឈ្មោះ
កាសិ - កាហ្វិលី ហាក់ដូចជាដេកលក់ស្លាប់ច្របូងដ៏ក្រោមអណ្តាតភ្លើង
គឺកំដៅព្រះសុរិយា ហើយឃើញតែស ៗ ភ្លឺ ៗ ដោយត្រូវចំណាំងថ្ងៃ ។
ក្នុងសម័យដែលរឿងនេះកើតឡើង ជនជាតិអារាប់ក្រុងកាសិ - កាហ្វិលី
ចំណុះសាសន៍តួគី ។

មេក្រមព្រមទាំង កាអិត បានប្រឹក្សាគ្នាថា ពេលនេះត្រូវតែយើង
ចុះចូលនឹងពួកទ័លសិន តែយើងកុំចូលដៃជាមួយ ។ ត្រូវយើងធ្វើឲ្យ
ស្ងួត ។ នេះគឺជាទុបាយមួយយ៉ាងសំខាន់ដើម្បីរៀបចំការប្តូរដំណើរ

យកទ្រព្យរបស់ដោយបទកំហែង នឹងរក្សាភូមិមានសេចក្តីស្ងប់ដល់
ជនជាតិអ្នកស្រុកអាយុឥតប្រយោជន៍ ហើយត្រូវឱ្យអ្នកទាំងអស់ទទួល
ស្គាល់អំណាចទ្វិលតែខាងក្រៅ អត់ចាំ មិនយូរប៉ុន្មានគង់មានថ្ងៃសងសឹក
នឹងមកដល់ ។

ហេតុដូច្នោះ ប្រជារាស្ត្រអារ៉ាប់គ្រប់ៗគ្នា យកចិត្តទុកដាក់គោ-
រពច្បាប់ទ្វិលទាំងអស់ ។ គ្មាននរណាម្នាក់ស្ងប់សោះ ហើយពួក
មេដឹកនាំគ្រប់គ្រងទទួលរក្សាទំនៀមទម្លាប់ស្រុករបស់កាអ៊ីតទុក មិនមាន
ចិត្តឈ្នានឹងនឹងមិនត្រូវការធ្វើទុកបុកម្នេញដល់អ្នកស្រុកអាយុ ឬក៏ប្រើឱ្យ
អ្នកណា ចាប់យកកេងចាស់មកវាយបែកឈាមនោះឥតមានឡើយ ។

តាំងពីឆ្នាំកាន់ប្រទេសមក ថ្ងៃនឹងថ្ងៃ ចេះតែកន្លងទៅៗ នាំយក
ទាំងសេចក្តីសុខទុកគ្រប់គ្នាទៅជាមួយផង ។ តំបន់ទាំងមូលហាក់ដូច
ជាសុខសាន្តត្រាណពិតប្រាកដ តែដែលតាមការណ៍ពិត គឺស្ងៀម
ស្ងាត់តែក្រៅទេ ព្រោះអារ៉ាប់យកសេចក្តីគោរពនឹងការគួរសមមកជា
រទាំងពីក្រៅ ចំណែកចិត្តខាងក្នុងនៅតែមានគំនុំជាធម្មតា ។

ក្នុងសម័យនោះ គេបានឱ្យការណ៍ជាច្រើនដឹងថា នៅនាតំបន់ភ្នំ
មានការបះបោរគ្រប់គ្រង ជនជាតិអារ៉ាប់ដើរទេសនាំគ្នាដើររកត្បាញពេញ
ទាំងលើខ្នងភ្នំ សម្លាប់ពួកអ្នកយាមល្បាតគួរគិតត្រាប្រណី មកពីមាន
ជាតិក្រិកនាំយកគ្រឿងអារ៉ុបនឹងស្បៀងផ្សេងៗ មកលបលួចលក់ឱ្យ ។

សូម្បីនៅទីក្បែរៗ ក្រុងកំដោយ តែងមានពួកអ្នកយាមស្ទាបដោយ
ដាច់ក តាមពិនិត្យទៅ ឃើញថាពួកទុក្ខាមយកដាវភូចៗ សណ្ឋានដូច
កណ្តៀវមកពីយាត ព្រោះឃើញមានក្បាលដាច់ចេញពីដងខ្លួន ។

និយាយដោយសង្ខេប គឺពួករាជការក្នុងស្ត្រីណាមិនសេចក្តី
រំភើបយ៉ាងខ្លាំង ។ ដ្បិតស្រីដែលទុកចិត្តថាជាសុខសាន្តត្រាណហើយ
ត្រឡប់ជាមានការចលាចលខាងក្នុងយ៉ាងខ្លាំង វេលាដែលខាងក្រៅមាន
អាការបំភាន់ដោយប្រិសទ្ធិភាព នឹងសេចក្តីអត់ទ្រាំនៅក្រោមនឹមសង្កត់
ពីលើ ដូចជាភ្លើង ត្រជាក់តែខាងក្រៅ ចំណែកខាងក្នុងនៅក្តៅដំនើរ
ដោយអាស្រ័យការត្រួតត្រាអយុត្តិធម៌របស់ខ្លួន ព្រោះអំពើល្អរបស់ខ្លួន
ថយៗទៅ ក្លាយទៅជាតម្រូវឲ្យធ្វើសេដ្ឋកិច្ចបានតែខាងក្នុងប្រទេស នឹង
តម្រូវឲ្យជួយធ្វើទាហានខានមិនបាន មានបង្កើតការទាញប្រាក់ពន្ធកាល
ធ្នាំ ជាកិច្ចនាំឲ្យរាល់តែនឹងរាជការ ហើយការពេបជ្រាយចំពោះទំនៀម
ទម្លាប់ស្រីក៏កាន់តែមានឡើង ប្រសិនបើមានជំនាស់អ្វីបន្តិចបន្តួចដល់
រាជការ មានតែចាប់សាមីខ្លួនយកមកបាញ់ចោល មិនសូវមានការជំនុំ
ជំរេរកខុសត្រូវតាមផ្លូវយុត្តិធម៌ឡើយ ។

ប៉ុន្តែក្នុងឱកាសនោះ នៅក្រុងកាស៍ - កាវប៊ូលី ការបះបោរមិន
ខានឃើញមានសំដែងអាការឲ្យលើចេញច្បាស់នៅឡើយ ។ មហា-
កាតិកក្រុងភូមនេះ នៅក្រោមអាណាព្យាបាលសាសន៍ភ្នំត្រីមជ្ឈិម

ប្រជារាស្ត្រមានសេចក្តីគោរពដ៏អស្ចារ្យ និងការទំនុកទុកចិត្តទៅលើ
គំនិតនាយចៅហ្វាយរបស់ខ្លួនទាំងអស់ ។

តាំងពីប៉ុន្មានសតវត្សមកហើយ វិទ្យាកម្ពុតស្ថាបនានៅស្រុកនេះ
បានបន្តទំនៀមទម្លាប់នឹងសេចក្តីគំនុំចំពោះសាសនាគ្រឿងតាំងពីអាពុក
ដល់កូនជាច្រើនដំណាមកហើយ តាមពាក្យចាស់ទុំចរចារៀនមក ។

ជនជាតិភាគច្រើន កាលសម័យដើម ធ្លាប់មានថ្វីដៃ បានត្រាច់ទៅក្នុង
សាគរគ្រប់ទិស ហើយចេញចាកកំពង់ធំ ។ ទៅដើរវាយយកស្រុកចំណុះ
ក្នុងសាកលលោក ព្រមទាំងបានកសាងប្រាសាទស្តុកស្តម្ភទុកជាអនុស្សា-
រិយ័យក្នុងទីនេះខ្លះ ក្នុងទីនោះខ្លះ ដែលជាអមត្តកិច្ចក្នុងអតីតកាល ហើយ
ពួកប្រជារាស្ត្រតែងរីករាយចំពោះរក្ខវិណាល គឺជ័យជំនះនោះ ។ ប៉ុន្តែ
ឥឡូវនេះ សម័យប្រកបដោយកិត្តិយសសាបរលាបផុតរលក់អស់ហើយ ។

ទោះបីបានប៉ះពាល់ច្រឡំច្រឡំ ជាមួយវឌ្ឍនធម៌នៃបច្ចុប្បន្នប្រទេស
ដែលយកគ្រឿងប្រស់ត្រីដ៏ខ្លាំង សម្រាប់បន្តនិចិត្តមកផ្សព្វផ្សាយនាយ
នឹងក្បូរទឹកក្រអូប កំពូកចាស់ត្រីទាចារ្យ ពួកកាម្ពុត ពួកលោកសង្ឃ
ពួកប្រជារាស្ត្រដែលអាស្រ័យនៅក្រោមដំរី ក្នុងរាំង ក្នុងព្រះវិហារ មិន
ស្លាប់គំនិត នៅតែនឹកមិនភ្លេច ថាពេលវេលាតែងវិលដូចកងរទេះ
គង់តែគំនិតប្រាជ្ញាទំនៀមទម្លាប់របស់បូព៌ាប្រទេសត្រូវត្រួតលោកទាំងមូល
វិញជាមិនខាន ។

ហោរបានទំនាយទុកមកដែរថា ក្នុងស្រុកនឹងមានខែរហ័ គឺម្តង
សាសនាគ្រឿងបំផ្លាញបន្តិចស្តីដោយអារ៉ាប់ ។ ប៉ុន្តែម្តងនេះមិនបិតថេរទៅ
បានប៉ុន្មានសតវត្សឡើយ គឺមានថ្ងៃណាមួយ កូរ៉េ (សាសនាមហាម៉ុត)
នឹងមានជ័យ ខាងចុងបំផុត គ្មាននរណាអាចផ្តាញ់បាន ហើយត្បូង
ត្រូវត្បូងអារ៉ាប់ដេញចេញពីទឹកដីដែលទេព្តាបានជ្រើសសំរាំងទុកឲ្យនេះ ។

ក្នុងពេលនោះ ដើម្បីនឹងតតាំងត្បូងឲ្យបានឈ្នះ មិនត្រឹមតែ
តាំងចិត្តឲ្យមានក្លាហានជានិច្ចទេ ថែមទាំងត្រូវតែត្បូងឲ្យស្គាល់
ជាក់ប្រាកដពីកម្លាំងនិងការខ្សោយផង ។ ការសំខាន់ គឺត្រូវសំដែងទឹក
មុខស្រស់ញញឹមជាក់ នឹងមានការទទួលរក់ទាក់រកុរយ គឺថាត្រូវធ្វើជា
គោរព ជាចំណុះដោយពិត បំណែកគំនិតនិងចិត្តត្រូវតែកុំទទួលស្គាល់
ទាំងអស់ ។

ហេតុនេះ លោកកាអ៊ីតព្រះនាម អែយ៉ាដ ជាចៅហ្វាយធំក្នុងក្រុង
កាសិ-កាហ្វិលីដែលប្រកបដោយសប្បុរសធម៌ បានបញ្ជូនកូនច្បងរបស់
លោកឈ្មោះអ៊ីស្តាអ៊ីល ឲ្យទៅសំណាក់អាស្រ័យអស់អំឡុងជាច្រើន
ខែក្នុងប្រទេសអ៊ីរ៉ាប់ ដើម្បីសង្កេតនូវដើមកំណើតទំនៀមទម្លាប់ប្រទេស
នោះ។ ហើយនឹងឲ្យនាយគិតពិចារណាអំពីបទនយោបាយ ។

មនុស្សទាំងអស់ក៏មូលមតិគ្នាសុខចិត្តតាមលោកអែយ៉ាដ ព្រោះគេ
ចូលចិត្តថាត្រូវឲ្យស្គាល់របៀបវារៈនិងធម៌ប្រទេសបច្ចុប្បន្នឲ្យសព្វគ្រប់ ឲ្យ

ច្បាស់លាស់ដើម្បីនឹងងាយកំចាត់ ។ ប៉ុន្តែមានហេតុកំបាំងមួយដែល
លោកអាយ៉ាដ នឹងអ្នកជិតខាងមិនបានប្រុងទុកជាមុន ។

វឌ្ឍនធម៌ប្រទេសបច្ចុប្បន្ន ទំនៀមទម្លាប់នឹងគំនិតរបស់សាសន៍អឺរ៉ុប
មានអានុភាពដ៏អស្ចារ្យអាចធ្វើកិរិយាមារយោទនៃអ្នកកំឡោះ អ៊ីស្លាម៉ូល
ឲ្យប្រព្រឹត្តតាមបាន ។

អ៊ីស្លាម៉ូល បានសំណាក់អាស្រ័យក្នុងទីក្រុងធំៗជាច្រើន ហើយ
មិនអាចអត់ត្រានឹងសេចក្តីតម្រេកដ៏សុខុម ដែលធ្វើឲ្យរំភើបចិត្តក្នុងក្រុង
ទាំងនោះ ។

ក្រុងប៉ារីស គឺជាស្ថានដ៏ស័ក្តិសម ព្រមទាំងមានស្រ្តីទាំងឡាយ
ប្រកបដោយរូបឆោមលោមពណ៌យ៉ាងរឹងរិត ជាដំបូងដែលពួកអ្នកមេគំនិត
អ្នកប្រាជ្ញខាងទស្សនវិជ្ជា ពួកជាវិទូរចនាការ និងក្រុមអ្នកនិពន្ធតែងមករក
អាហារសម្រាប់ខ្លួនក្បាល រកមហាជនដើម្បីសង្កេត រកមិត្តសំឡាញ់
ដើម្បីជ្រើសរើសយក ។

នៅក្រុងវ៉ែយែន អ៊ីស្លាម៉ូលកើតមានសេចក្តីស្រឡាត់ស្រឡាត់ រលឹក
ដល់ស្រកកំណើត ព្រោះក្រុងនេះមានសណ្ឋានស្រះនិងស្រះរោចពេក
ដោយមានផ្ទះកំពូលស្រួចនឹងទន្លេរេចរៀន ចំណែកនៅក្នុងឡុងនឹងក្រុង
វែរឡាំង អ៊ីស្លាម៉ូលបានស្គាល់នូវភាពភាពនៃពួកក្រុមហ៊ុនជាតិអឺរ៉ុប
ផ្លូវពាណិជ្ជកម្ម សិប្បយការ ឬក្រុមរាជាធិបតេយ្យ តាំងនៅជាគណៈៗ
ក្នុងទីបីទំបាំងយ៉ាងមាំ ។ គឺទំនោះហើយដែលពួកមនុស្សមានក្រកូល

មុខក្រហមដូចឥដ្ឋ ឬពួកដុកទ័រ (បណ្ឌិត) មុខក្រហមដូចមីសំទើបនឹង
កាប់ថ្មីៗ យកស្រាថ្មីវែរ សុរា និងល្បែងបៀវជាប្រមាណ នាំគ្នាដុំ
អំពីកិច្ចការរាជការ អំពីប្រស្នាប្រាក់កាស នយោបាយ ផ្លូវសេដ្ឋកិច្ច
និងបញ្ហាយ៉ាងសំខាន់ៗ ទាំងពួងតាមរបៀបវិធានការរាល់ថ្ងៃ ។

លុះមកដល់ស្រុកឡាតាំង មុនដំបូង អ៊ុស្តាអ៊ុលឆៀងឆ្ងល់នឹង
របៀបដ៏សុខុមនឹងសេចក្តីគួរសមរបស់អ្នកស្រុកចំពោះពួកស្រីៗ តែដល់
ទៅប្រទេសឃើញប្រទេសអ៊ុតាលី និងអេស្បាញ ក៏ធ្វើដូចគ្នាដែរ រឿង
នេះបណ្តាលឱ្យអ្នកកំឡោះគិតពិចារណាហើយយល់ថា ការណ៍រាប់អាន
ឥតភាពដូចជាប្រទេសអារ៉ាប់ ដែលបានទុកស្រីដូចជាកូនក្រីក្រលំអ
មកជាយូរឆ្នាំហើយ នោះមិនមែនទាស់ទេ សាសន៍ណាដែលធ្វើបែបនេះ
គេទុកសាសន៍នោះជាមានអារ្យធម៌យ៉ាងពិតប្រាកដ ។

កាលវិលមកស្រុកកំណើតវិញ អ៊ុស្តាអ៊ុលនៅកាន់តាមទំនៀមទម្លាប់
នៃប្រទេសអឺរ៉ុបខ្លះដែលជាទំនាស់នឹងជាទំនៀមប្រទេសអារ៉ាប់ ។ អ៊ុស្តា-
អ៊ុលលះបង់សំលៀកបំពាក់សំរាប់ជាតិអារ៉ាប់អស់ ដូចយ៉ាងខោទូលាយ
ស្លៀក មួកក្រឡូមដាំត្បូងស្តោកស្តុះ សំពត់រយើងវែងសម្រាប់វណ្ណនឹង
ឆ្លុះដួតសំពោងពីលើដូចជាបម ។ វត្រឡប់ជាស្បែកពាក់របៀបល្បែង
កីឡា (ស្ត័រ) សំពត់សាខ្នាតអង្កែសទន់នឹងសមរម្យ គឺខោខ្លីពាក់ស្រោម
ជើងស្បែកយ៉ាងទន់ពីក្រៅ ថែមអាវទ្រនាប់សំពត់សាច់ដួង ហើយ
ស្លៀកស្រាលដែលនាំឱ្យត្រជាក់កាយស្រួល ។ (មានត)

ការប្រឡងប្រជែងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ

ក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ

ក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ
ត្រូវការជ្រើសរើសយកឯកសារទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ ដោយបើកការប្រឡង
ប្រជែង ២ រឿង គឺ

រឿងទី ១ អំពីរាហូ

រឿងទី ២ អំពីការស្តាប់នាគ្រឹះស្នាដ

ឯកសារសម្រាប់ប្រឡងនេះ សម្រេចយកនៅឆមាសទី ១
គឺតាំងពីខែមករា ដល់ដាច់ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៥៤ ។

ដូច្នោះ អស់លោកទាំងឡាយ ទោះជាស្រី បុរស គ្រហស្ថ ឬ បព្វជិត
ដែលស្ម័គ្រចិត្តជាបេក្ខជនប្រឡង សូមតែងរឿងដូចខាងលើ ជូនទៅក្រុម
ជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ ឲ្យទាន់មុនថ្ងៃដាច់ខែមិថុនាឆ្នាំ ១៩៥៤ ។

បេក្ខជននឹងយករឿងប្រឡងទៅជូនដល់ខ្លួនក៏បាន, ផ្ញើតាមប៊ូស្ត
ទៅក៏បាន, យកទៅជូនសាលាឃុំ ឬសាលាស្រុកឲ្យផ្ញើទៅក៏បាន
ដោយកាខ្លងសំបុត្រថា:

ជូនដល់ ក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ នៅពុទ្ធសាសន-
បណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

រឿងដែលបានជាប់លេខ នឹងបានរង្វាន់ជា ៤ ថ្នាក់ គឺ

រង្វាន់លេខ ១ ៤០០រ. ០០

រង្វាន់លេខ ២ ៣០០, ០០

រង្វាន់លេខ ៣ ២០០, ០០

រង្វាន់លេខ ៤ ១០០, ០០

បេក្ខជនមួយរូបៗ អាចតែងតាំង ២ រឿងបាន, តែសូមសរសេរ
រឿងមួយធ្វើជាឯកសារមួយជាប់ដោយឡែកពីគ្នា ដោយដាក់ឈ្មោះ
ឯកសារ ឈ្មោះបេក្ខជន ព្រមទាំងទីលំនៅឲ្យប្រាកដលើឯកសារ
នីមួយៗ ។

មួយរូបៗ បើតែងតាំង ២ រឿងនឹងបានជាប់លេខ បានរង្វាន់
ទាំង ២ រឿង ។

ឯសំនួរខាងមុខនេះ ចួនកាលបេក្ខជនធ្វើដំបូងសព្វគ្រប់ទេ
ប៉ុន្តែបើបេក្ខជនឃើញការដទៃគ្រៅពីនេះ ហើយអាចសរសេរឲ្យការ
ទៅបាន នោះក្រុមជំនុំអរគុណណាស់ ពីព្រោះសំនួរទាំងប៉ុន្មាននេះ
គ្រាន់តែជាលំនាំត្រាយផ្លូវអ្នកតែងទេ, ឯការធំបំផុត គឺ ក្រុមជំនុំត្រូវ
ការតែឯកសាររបស់បេក្ខជនណា ដែលឲ្យការច្រើនហើយមានគោល
បារិកសព្វគ្រប់ ។

គោលនៃការតែងរឿងប្រឡង

រឿងទី ១ អំពីរាហូ

ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលនេះ យើងតែងឃើញមានរូបរាហូច្រើនជាអនេក នៅលើដំណាងប្រាសាទបុរាណ និងនៅទីវត្តនាទារបស់ខ្មែរយើងក្នុង កម្ពុជរដ្ឋ ។ ការនេះបង្ហាញឲ្យឃើញថា ប្រជាជនខ្មែរយើងធ្លាប់ជឿ ធ្លាប់គោរពរាហូអំពីអតីតកាល ។

ហេតុនេះ បានជាក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរដែលជាអ្នកស្រាវជ្រាវ រកទំនៀមខ្មែរត្រូវការប្រមូលឯកសារផ្សេងៗ ដែលពាក់ទងដោយរាហូ ដូចមានសំណួរតទៅនេះ ៖

ក) រូបរាហូដែលគេត្រូវការគួរ ឬធ្លាក់នៅប្រាសាទ ឬនៅវត្ត តើគេតែងគួរដាក់ត្រង់ណាខ្លះ? ប្រយោជន៍អ្វីបានជាគេគួរដាក់ត្រង់នោះ?

ខ) គេមានគួរឬធ្លាក់រូបរាហូនៅទីណាខ្លះទៀតក្រៅពីប្រាសាទ ឬ វត្តដែរឬទេ?

គ) នៅស្តុរជ័យ ឬ ក្តារម្សួស តើគេមានគួរ ឬ ធ្លាក់រូបរាហូទេ? បើមានធ្វើនៅវត្តនោះ តើប្រយោជន៍អ្វីបានជាគេធ្វើ? ដោយមានទំនៀម ដូចម្តេច?

ឃ) ប្រយោជន៍អ្វីបានជាគេគួរឬធ្លាក់រូបរាហូដាក់ក្នុងផ្ទះ និងក្នុង ព្រះរាជវាំង?

ង) កាលគេនឹងគូរឬនឹងត្រាកំរូបរាហូ តើមានក្បួនខ្នាតនិយាយយ៉ាងណាខ្លះដែរឬទេ? ហើយគេគូរឬត្រាកំរូបធ្វើទម្រង់មុខ, ធ្វើសក់, ធ្វើធ្មេញ ។ល។ គេឲ្យតំណិវៃបណា? ។ល។

ច) កាលគេនឹងចាប់ផ្តើមគូរឬត្រាកំរូបនឹងបង្ហើយកិច្ចនេះ តើមានទំនៀមធ្វើពិធី (សំណែន ឬជា ត្រណម) ។ល។ ដែរឬទេ?

ឆ) មានឈ្មោះផ្សេងៗ សម្រាប់ហោរជំនួសឈ្មោះរាហូឬទេ?

ជ) ហេតុដូចម្តេចបានជាគេធ្វើរូបរាហូតែ ១ កំណាត់ខ្លួន?

ឈ) មានរឿងព្រេងទាក់ទងដោយរាហូដែរឬ?

ញ) ក្បួនហោរ រាហូមានតំណែងជាអ្វីខ្លះ?

ដ) បើមានជំនឿឬពិធីអ្វីទាក់ទងដោយរាហូ សូមបរិយាយ ។

រឿងទី ២ អំពី ការស្នាមនាគ្រឹះស្នាម

ការសង្កេត:

ក) សណ្ឋានទ្រង់ច្រាយផ្ទះខ្មែរយើង មានឈ្មោះប៉ុន្មានយ៉ាង? ផ្ទះរោងដោល, រោងឡើង, បិត, កន្តាំង, ។ល។ មានទ្រង់ច្រាយ ថ្ងៃកត់ត្រាដូចម្តេចខ្លះ? (បើអាចគូររូបភាពផ្ទះទាំងនោះបាន សូមគូរ ដោយទឹកខ្មៅឲ្យមានសរសៃច្បាស់ៗ ដោយដាក់ខ្នាតទទឹងបណ្តោយ ជាដើមផង) ។

ខ) រដ្ឋកាលណាគេធ្វើផ្ទះបែបណា?

គ) ផ្ទះនីមួយៗ មានល្វែងប៉ុន្មាន? ថ្នាក់ប៉ុន្មាន? ហើយល្វែងណាសម្រាប់ជាក់អ្វី? ថ្នាក់ណាសម្រាប់ធ្វើអ្វី?

ឃ) ផ្ទះមានឈ្មោះជាមួយគ្នា តើគេរចនាប្លែកគ្នាទៅតាមជនបទដែរឬ?

ង) ក្នុងភូមិភាគនីមួយៗ តាមទំនៀមទម្លាប់សង្គមផ្ទះធំ, ផ្ទះបាយ, ជង្រឹកស្រូវត្រង់ភាគណា? អណ្តូងទឹកត្រង់ភាគណា? ។ល។

ច) ផ្ទះគ្រឿងឈើក្តី - ឥដ្ឋក្តី - ស៊ុមឥដ្ឋក្តី វេលាផ្តើមប្រុង ដូចលើកសសរឬរៀបឥដ្ឋដំបូង តើគេចាត់របៀបនឹងពិធី (សំណែន ឬជា ត្រណម) ។ល។ ដូចម្តេចខ្លះ?

ឆ) នៅពេលសង់ផ្ទះ ប្រយោជន៍អ្វីបានជាគេដាក់សំពត់ជាតិ ១ ផ្ទាំងនៅមេដំបូល? ជាតិនោះគេធ្វើយ៉ាងណា?

ជ) នៅពេលឡើងផ្ទះ តើគេធ្វើពិធីដូចម្តេចខ្លះ?

ការសាងវិត្តៈ

ក) ខ្នាតវត្តនីមួយៗ ដែលសាងថ្មី តើត្រូវធ្វើទទឹងបណ្តោយប៉ុណ្ណា? ហើយទទឹងបណ្តោយបែបទៅខាងណា?

ខ) សណ្ឋានទ្រង់ច្រាយវិហារ សាលា កុងដី ។ល។ ដូចម្តេចខ្លះ? មានឈ្មោះប៉ុន្មានយ៉ាង? (បើអាចគូររូបភាពអចលនវត្ថុទាំងនេះបាន សូម

គួរដោយទឹកខ្លៅឲ្យមានសរសៃស្បែកស្រស់ ដោយដាក់ខ្នាតទទឹងបណ្តោយ
ជាដើមផង) ។

គ) សណ្តានទ្រង់ទ្រាយវិហារ សាលា កុដិ មានប្លុកគ្នាដោយ
រដ្ឋកាលដែរឬទេ ?

ឃ) គ្រឿងរចនាដូចម្តេចខ្លះដែលគេតែងធ្វើដាក់វត្ត ? ហើយ
គ្រឿងណាគេធ្វើតំណាងអ្វី ?

ង) ក្នុងភាគផែនទីវត្តនីមួយៗ តើគេត្រូវធ្វើវិហារត្រង់ណា ?
សាលាបុណ្យត្រង់ណា ? កុដិចៅអធិការត្រង់ណា ? ។ល។ (បើមានក្បួន
ណានិយាយពីការបែងភាគនេះសូមកត់ទៅផង) ។

ច) ការសាងទីវត្តទាំងមូលក្តី ការសាងវិហារក្តី សាលាបុណ្យក្តី
កុដិក្តី ។ល។ មានពិធីប៉ុន្មានថ្នាក់ ? ដូចថ្នាក់ប្រុងដំបូង, ថ្នាក់លើក
សសរ, ថ្នាក់លើកជហ្សា, ថ្នាក់ធ្ងន់, ថ្នាក់ឡើងកុដិ, តើមានរបៀប
នឹងពិធី (សំណែន ឬជា ត្រណម) ដូចម្តេចខ្លះ ?

ឆ) ហេតុអ្វីបានជាគេធ្វើខ្ទមអ្នកតាដាក់ពីមុខវត្តរាល់វត្ត ? តើគេ
ធ្វើតាមជំនឿអ្វី ? មានប្រយោជន៍អ្វីបានជាគេធ្វើ ? ក្នុងកិច្ចសាងវត្តតើមាន
ធ្វើខ្ទមនេះបានឬពុំបាន ?

បណ្តាឯកសារសម្រាប់ប្រឡងទាំង ២ មុខ ដូចរៀបរាប់
ក្នុងសំនួរខាងលើនេះ បើបេក្ខជនត្រូវការតែឯកសារមុខណា
សូមកុំភ្លេចប្រាប់ដើមកំណើតអត្ថបទក្នុងឯកសារមុខនោះ ថា
ធ្វើតាមគម្ពីរប្បក្សនណា, តាមពាក្យនរណា, ឬបានឃើញ
គេធ្វើនៅទីណា ។ ល ។

ក្រុមជំនុំជំនឿមេម្ចាស់ខ្មែរ
